Quest Discuss the Composition and powers, functions of the supreme people's Procuratorates of China.

চীনৰ উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটৰ গঠন আৰু কাৰ্যাৱলী-আলোচনা কৰা।

Ans- ১৯৫৪ চনৰ চীনৰ সংবিধানতহে গণ প্ৰকিউৰেটৰেটৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা হৈছিল মাত্ৰ। ইয়াৰ ১৯৭৫ চনৰ সংবিধানে বিলোপ সাধন কৰে। পিছলৈ আকৌ ১৯৭৮ চনৰ সংবিধানত ইয়াৰ পুনৰ সংযোজন কৰা হয়। ১৯৮২ চনৰ সংবিধানত এই প্ৰকিউৰেটৰেটৰ বহুতাৰ শক্তিশালী কৰি ইয়াক চাৰিবিধ দপ্তৰৰ উল্লেখ কৰা হয়। তাৰেই আৰবি দপ্তৰ হৈছে উচ্চতম প্ৰকিউৰেটৰৰ দপ্তৰ। এই দপ্তৰৰ গঠন আৰু ক্ষমতাৰ বিষয়ে তলত দিয়া বিবৰণ আলোচনা কৰিব পাৰি—

উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটৰ গঠন:- উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটৰ বহুতাত এজন প্ৰধান প্ৰকিউৰেটৰ, কেইজনমান উপ-প্ৰধান প্ৰকিউৰেটৰ, কেইজনমান প্ৰকিউৰেটৰ আৰু প্ৰকিউৰেটৰীয় সমিতিৰ সদস্য-বিলাকৰ লৈ এই দপ্তৰ গঠিত হয়। এই দপ্তৰৰ প্ৰধান প্ৰকিউৰেটৰক জাতীয় গণ কংগ্ৰেছে ৫ বছৰৰ কাৰণে নিৰ্বাচিত কৰে। তেওঁ একেকাৰে দুবছৰতকৈ অধিক সময় এই পদ ধাৰণ কৰিব নোৱাৰে। তেওঁৰ কাৰ্যকাল পূৰ্ণ হোৱাৰ আগতে তেওঁক জাতীয় গণ-কংগ্ৰেছে পদচ্যুত কৰিব পাৰে। তেওঁৰ পৰামৰ্শ অনুসৰি প্ৰকিউৰেটৰেটৰ অন্যান্য সদস্যসকলক কংগ্ৰেছৰ স্থায়ী সমিতিয়ে ৫ বছৰৰ কাৰণে নিয়োগ কৰে আৰু এই স্থায়ী সমিতিয়ে এই সদস্যসকলক পদচ্যুতো কৰিব পাৰে। চীনৰ এই দপ্তৰটোৱে সদায় ইয়াৰ কাৰ্যাৱলীৰ বাবে চীনৰ জাতীয় গণকংগ্ৰেছ আৰু ৰিবৰ্তিকালত কংগ্ৰেছৰ স্থায়ী সমিতিৰ ওচৰত দায়বদ্ধ থাকে।

~~ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী~~
উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী:- চীনৰ উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটে উচ্চতম গণ-আদালতৰ বিচাৰাধীন ক্ষেত্ৰত সহায় কৰাৰ বাবে দুটা ধৰণৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী পালন কৰে। সেইবোৰ হল—

(১) চীনৰ উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটে প্ৰথম আৰু প্ৰধান কাৰ্য হল দেশৰ প্ৰতি নিষ্ঠা ৰখালোঁতা বিশ্বাসঘাতকতা কৰা সেই সকল ব্যক্তিক নিৰ্ণয় কৰি আদালতৰ কাৰ্যালয়ত সেই সকল ব্যক্তিক শাস্তি প্ৰদান কৰা।

(২) চীনৰ উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটে সময় ও পৰিস্থিতি সাপেক্ষে গোটেই দেশৰ বিলাকৰ উচ্চতম গণ-আদালতৰ অপৰাধী ব্যক্তিৰ দেশৰ পৰিষদ আজুনিমাই দি সহায় কৰিব লাগে।

(৩) উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটে আন এক কাৰ্য হল উচ্চতম গণ-আদালতে বিচাৰ বিভাগত দিয়া ৰায় বিলাক সুচাৰু ৰূপে প্ৰতি পালিত হোৱাটো নহই তাৰ প্ৰতি সদায় সচেষ্ট থাকে লক্ষ্য ৰাখিব লাগে।

(৪) উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰৰ আন এক কাৰ্য্য হ'ল ই সদায় নাগৰিক সকলৰ অধিকাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিব লাগে। যদি কাৰণত নাগৰিকৰ অধিকাৰ ভংগ হয় তেন্তে এই তত্ত্বৰে লোক কাৰ্য্যক আইনগত লোৱা দেশী সাৰস্ত কৰি উচ্চতম আদালত পঠিয়াব লাগে।

(৫) এই তত্ত্বৰ আন এক কাৰ্য্য হ'ল ই আইন ভংগকাৰী কৰ্মচাৰী সকলৰ বিৰোধে উপযুক্ত লোৱা অভিযোগ উত্থাপিত কৰি দেশখনৰ নাগৰিক সকলৰ অধিকাৰ ৰক্ষা কৰাত সহায় কৰে।

(৬) এই দপ্তৰৰ আন এক প্ৰধান কাৰ্য্য হ'ল উচ্চতম গণ-আদালতে দেশী বুলি ঘোষণা কৰা লোক সকলক শুৱাৰৰ বাবে বিভিন্ন সংস্থাই আইন অনুযায়ী কৰ্তব্য পালন কৰিছে নে নাই তাৰ প্ৰতি দৃষ্টি ৰখা।

(৭) উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰৰ আন এক মহান কাৰ্য্য হ'ল উচ্চতম গণ: আদালতে পৰিচালনা কৰা বিচাৰ কাৰ্য্য আইনসম্মত হয়নে নহয় তাৰ প্ৰতিও দৃষ্টি লক্ষ্য কৰিব লাগে।

(৮) উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰৰ আন এক কাৰ্য্য হ'ল ই জন-নিৰাপত্তা সংস্থাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত তথ্য সমূহ আইন সম্মত হৈছে নে নাই তাক পৰীক্ষা কৰে।

সামৰণি:- সামগ্ৰিকভাৱে আমি কব পাৰোঁ যে বাস্তৱিকতে চীন গণৰাজ্যত উচ্চতম গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটে বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰা পৰিলক্ষিত হয়। এই সংস্থাই গণ-প্ৰকিউৰেটৰেটে চীনত বিচাৰ বিভাগীয় কাৰ্য্য তত্ত্বাৱধান কৰাৰ এক সংস্থা বুলি কব পাৰি। এই তত্ত্বতে জাতীয়ত সমগ্ৰ চীনত আদালত কাৰ্য্যত পথ প্ৰদৰ্শক হিচাপে সমাজবাদী লংঘন, আইনত কাৰ্য্য, সংবিধান, নাগৰিক সকলক অৰ্পিত জড়িত সকলোকে এক সমানতে হাত আগবঢ়াই চীন দেশখনক আগবঢ়াই নেওয়াত সহায় কৰিছে বুলি কব পাৰি।

Ques:- Explain the Salient features of the Constitution of Switzerland.

উত্তৰ:- সুইজাৰলেণ্ড অখন কম আয়তন বিশিষ্ট অথচ জনসংখ্যাৰ ফালৰ পৰা অসমৃদ্ধ এখন প্ৰজাতন্ত্ৰৰ প্ৰচলন থকা দেশ। এই দেশে খনত সংবিধানত গণতন্ত্ৰ, ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ধৰ্ম নিৰপেক্ষ নীতিৰ প্ৰচলন থকা দেখা যায়। সেয়েহে ইয়াৰ সংবিধানৰ বিশ্লেষণ কৰিলে তলত বৰ্ণনা কৰা বৈশিষ্ট্য সমূহ পোৱা যায়। ইয়াৰ বহুতো বৈশিষ্ট্য পোৱা যায়। সেই বৈশিষ্ট্য সমূহ তলত দিয়া ধৰণে বৰ্ণনা কৰিব পাৰি —

(১) লিখিত সংবিধান:- সুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধান এখন লিখিত সংবিধান। এই সংবিধান খনত মেৰুৰ বৰ্ষ অথবা আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ সংবিধানৰ দৰে ইয়াৰ বিভিন্ন অনুচ্ছেদ অৰ্থাৎ লিখিত আকাৰত পোৱা যায়। এই সংবিধান খনক বিভিন্ন সময়ৰ অন্তৰালত সংশোধন কৰা হইছিল আৰু ১৮৯৪ চনত গ্ৰহণ কৰা সংবিধান খন বৰ্তমান লৈ চলি থকা সংবিধান হয়।

(২) অনমনীয় বা কঠিন সংবিধান:- সুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধান খন সংশোধন কৰা বৰ টোন কাম হোৱাৰ বাবে ইয়াক অনমনীয় বা কঠিন সংবিধান বোলা হয়। কিয়নো এই সংবিধান সংশোধন প্ৰক্ৰিয়াত বিধান মণ্ডলত গৃহীত হোৱাৰ পিছত জনমতদান ও ভোটদান সমূহতো অধিকাংশৰ সমৰ্থনতহে সংশোধন কৰিব পাৰি।

(৩) গণৰাজ্য বা প্ৰজাতন্ত্ৰৰ ব্যৱস্থা:- সুইজাৰলেণ্ডত গণৰাজ্য ব্যৱস্থাক অতি কঠোৰ ভাৱে পালন কৰা হয়। এই গণৰাজ্য ব্যৱস্থাক সুইজাৰলেণ্ডৰ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ তথা ৰাজ্যিক চৰকাৰৰ উভয়তে সমানে পালন কৰিছে। (মাৰ কাৰণ ইয়াৰ সংবিধানত এনে অনুচ্ছেদ কোৱা হৈছে যদি কোনো কেন্টনে এই ব্যৱস্থাক প্ৰত্যাখ্যান কৰে তেনেহলে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পৰা ৰক্ষণা দেখা নাপায়।) সেয়েহে সুইজাৰলেণ্ডক প্ৰকৃত অৰ্থত প্ৰজাতন্ত্ৰ বুলি কোৱা হয়, ইয়াত প্ৰজাসাধাৰণৰ সম্মতি অংশগ্ৰহণ নোহোৱা কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিবৰ্তন কৰিব পৰা নাযায়।

(৪) গণতান্ত্ৰিক সংবিধান:- সুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধান এখন গণতান্ত্ৰিক সংবিধান। এই সংবিধান খন জনসাধাৰণৰ সমতিৰ ভিত্তিত ৰচনা কৰা হৈছে যাতে ইয়াৰ পৰিবৰ্তনত সেয়েহে জনমত লোৱাৰ ব্যৱস্থা আছে। সেয়েহে এইটো কৈছে যে গণতান্ত্ৰিক সংবিধান সমূহৰ ভিতৰত সুইজাৰলেণ্ডেই প্ৰথম স্থান অধিকাৰ কৰি আছে।

P.T.O.

[illegible] বন্ধ করার ব্যৱস্থা কৰিছে। ইয়াৰ ফলাফলত অনেকতা আৰু শান্তি শৃংখলা ভংগ নকৰাকৈ প্ৰত্যেক লোকেই তাত থকাৰ অধিকাৰ আৰু ধৰ্ম গ্ৰহণ আৰু ধৰ্ম চৰ্চা কৰিব পাৰে। ইয়াত ধৰ্মৰ নামত কোনো কাজে সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক অৱস্থাত ভুল কৰিব নোৱাৰে।

(৫) যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ন্যায়পালিকা :- ছুইজাৰলেণ্ডৰ ন্যায় পালিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় আৰ্হিৰ ব্যৱস্থা ৰখা হৈছে। তদুপৰি ইয়াক আমেৰিকাৰ সৰ্বোচ্চ ন্যায়ালয়ৰ নিৰ্মিত সংবিধানৰ অভিভাৱক আখ্যা দিয়া হয়। এই ন্যায়ালয় ব্যৱস্থাই সংবিধানৰ ব্যাখ্যা আৰু সংবিধানে অধিত ই কোনো আইনক সংবিধান বিৰোধী বুলি ঘোষণা কৰিব নোৱাৰে। অৱশ্যে কেণ্টন চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা আইনক ই অসাংবিধানিক বুলি ঘোষণা কৰিব পাৰে।

(৭) যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় সংবিধান :- ছুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধান যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় আৰ্হিত প্ৰতিষ্ঠিত। যুক্তৰাষ্ট্ৰ এখনত অধিকাৰলগীয়া বৈশিষ্ট্য সমূহ ইয়াত পৰিলক্ষিত হয়। ইয়াত আমেৰিকাৰ দৰে যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধানসমূহৰ উচ্চ সদনলৈ প্ৰতিখন কেণ্টনে ২ জন সৰ্বকেণ্টনে এজনকৈ প্ৰতিনিধি পঠাব পাৰে। ইয়াৰ সংবিধান খন লিখিত হোৱাৰ লগতে ইয়াক সংশোধন কৰাও বৰ কঠিন। ইয়াৰ সংবিধান সংশোধনী ব্যৱস্থাত কেণ্টন আৰু লোটাৰে অংশ গ্ৰহণ কৰে।

(৮) মৌলিক অধিকাৰ :- ছুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধান খনত মৌলিক অধিকাৰৰ অধ্যায় এক বৈশিষ্ট্য হল যে এই সংবিধান খনত মৌলিক অধিকাৰৰ অধ্যায় সন্নিবিষ্ট কৰা হোৱা নাই আৰু ইয়াৰ নাগৰিক সকলে স্বাধীনতা ভোগ কৰাত কোনো অসুবিধা পোৱা নাই। অৱশ্যে ইয়াৰ বৰ্তমান অধ্যায়ত নাগৰিক অধিকাৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হোৱা। ইয়াৰ উপৰিও গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়বোৰও ছুইজাৰলেণ্ডত উল্লেখ আছে।

(৯) বহুদলীয় পদ্ধতি :- ছুইজাৰলেণ্ডত বহুদলীয় ব্যৱস্থা বিৰাজমান। কিন্তু ইয়াত বহু ৰাজনৈতিক দল বিলাকৰ দলীয় ভিত্তিত মন্ত্ৰীসভা গঠন কৰা নহয়। ইয়াৰ মন্ত্ৰীসভাত বিভিন্ন দলৰ পৰা লোৱা হয়। এই মন্ত্ৰী সকলে দলীয় স্বাৰ্থতকৈ দেশৰ জাতীয় স্বাৰ্থক প্ৰতি অধিক গুৰুত্ব দিয়াত বাবে এই দেশৰ মন্ত্ৰীসভাই এক ভাল কাম কৰি থাকে।

(১০) বহু ব্যক্তি কাৰ্যপালিকা :- ছুইজাৰলেণ্ডত কাৰ্যপালিকা অন্য দেশত কাৰ্যপালিকাৰ দৰে এজন ব্যক্তি হাতত ন্যস্ত নাথাকে। ইয়াৰ কাৰ্যপালিকা ৭ জন ব্যক্তি দ্বাৰা গঠিত হয়। ইয়াৰ এজন সভাপতি আৰু আন এজন উপ সভাপতি হিচাপে আছে। এই কাৰ্যপালিকাৰ সভাপতি জনেই ছুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাষ্ট্ৰপতি হিচাপে কাৰ্য নিৰ্বাহ কৰে।

সমালোচনা :- সামগ্ৰিকভাৱে আমি কব পাৰোঁ যে ছুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধানৰ বৈশিষ্ট্য সমূহ বিশ্লেষণ কৰিলে এই

সংবিধান মতে [illegible] পাৰি লিখিত হয়। এই সংবিধানত জাৰিয়াত অসীম কৰ [illegible] যে ইয়াত সুইজাৰলেণ্ডত গণতান্ত্ৰিকতাৰ প্ৰতিৰ বিদ্যমান। ইয়াত জাতি-ধৰ্ম নিৰ্বিশেষে সকলোৱে সকলো দিশত স্বাধীনতা উপভোগ কৰিব পাৰে।

Ques:- Write an essay importance of the Constitution development of switzerland.

Ans- আয়তন আৰু জনসংখ্যাৰ ফালৰ পৰা এখন সৰু দেশ হল সুইজাৰলেণ্ড। কাহানিও ৰাজতন্ত্ৰৰ প্ৰচলন নোহোৱা এই দেশখনৰ সংবিধানৰ বিকাশ সাধন এটা সময়তে হোৱা নাই। সেয়েহে ইয়াৰ বিকাশ সাধন সম্পৰ্কে তলত দিয়া আলোচনা কৰিব পাৰি।

সুইজাৰলেণ্ডৰ বৰ্তমান ইতিহাস ১২৯১ চনত আৰম্ভ হৈছিল বুলি কব পাৰি। ১২৯১ চনৰ আগতে সুইজাৰলেণ্ডৰ কেণ্টন সমূহ অষ্ট্ৰিয়াৰ হেপছবুৰ্গ সকলৰ শাসনৰ তলত আছিল যদিও ১২৯১ চনত সুইজাৰলেণ্ডৰ তিনিটা কেণ্টন অৰ্থাৎ উৰী, স্বিজ আৰু আণ্টাৰওৱাল্ডেনে অষ্ট্ৰিয়াৰ শাসনৰ পৰা স্বাধীনতা লাভৰ উদ্দেশ্যে এখন শপথ সংঘ গঠন কৰাত কৃতকাৰ্য হয় লগতে কেণ্টন কেইখনে সংঘবদ্ধভাৱে স্বাধীনতা ঘোষণা কৰে। কেণ্টন কেইখনৰ কৃতকাৰ্যতাই এখনৰ পিছত আন এখন কেণ্টনে এই সংঘত যোগদান কৰাৰ ফলত ইয়াৰ শক্তি বৃদ্ধি পায় যদিও ১৭৯৮ চনত নেপোলিয়নে এই সংঘই পৰাজয় বৰণ কৰাত কেণ্টন সমূহ ফ্ৰান্সৰ তলতীয়া ৰাজ্য হিচাপে পৰিগণিত হয়। এই কেণ্টন সমূহৰ ওপৰত একাধিপত্য সংবিধান এখনো জাপি দিয়া হয় কিন্তু আৰু হেলভেটিক ৰিপাব্লিক নামৰ এখন নতুন ৰাষ্ট্ৰৰ সৃষ্টি হয়। কিন্তু সুইজাৰলেণ্ডৰ লোক সকলে এই কেন্দ্ৰীয়কৰণৰ প্ৰশাসনৰ জোৰ বিৰোধীতা কৰি আট বছৰত নেপোলিয়নৰ পতন আনে। ফলত সুইজাৰলেণ্ডত ১৯ খন কেণ্টন আৰু মুক্ত হোৱা পিছত আৰু ৭ খন কেণ্টন লগলাগি মুঠ ২২ খন কেণ্টনেৰে সুইজাৰলেণ্ড গঠন হয়। অৱশ্যে এই কেণ্টন সমূহৰ ভিতৰত ৬ খন মান অৰ্ধ-কেণ্টন আছে।

নেপোলিয়নৰ পৰাজয়ৰ পাছত সুইজাৰলেণ্ডক কাবিলে দেখা যায় যে ইয়াৰ কেণ্টন সমূহৰ মাজত কেন্দ্ৰক আৰ্থিক ক্ষমতা দিয়াকৈ নৈ কিছু সংখ্যক কেণ্টনে বাধা প্ৰদান কৰিছিল। আনকি এই কেণ্টন সমূহে নিজস্ব সংঘৰ পৰা ওলাই আহি ছান্দাৰবান্দ (Sunderband) নামৰ নতুন সংঘ গঠনৰ অভিমত প্ৰকাশ কৰিছিল। কিন্তু তেওঁলোক অৱশেষত পৰাজয় বৰণ কৰিছিল আৰু বিজয়ী সকলে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰক আৰ্থিক ক্ষমতা প্ৰদান নাথাকিবৰ অভিমতৰ ভিত্তিত ১৮৪৮ চনত এখন সংবিধান প্ৰণয়ন কৰে। এই সংবিধান মতে প্ৰশাসকৰ বাবে সুইজাৰলেণ্ডত যুক্ত ৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থাৰ সৃষ্টি কৰে।

১৯৪৮ চনৰ সংবিধান সভাত (৭) জন মন্ত্ৰীৰ দ্বাৰা গঠিত মন্ত্ৰী-মণ্ডলৰ-সৃষ্টি কৰা হৈছিল আৰু ৭ জন মন্ত্ৰীৰ দ্বাৰা গঠিত মন্ত্ৰী-পৰিষদক বিধান সভাৰ মুঠীয়া বৈঠকত নিৰ্বাচিত কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল। কিন্তু প্ৰকৃতপক্ষে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰক যে সীমিত ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হৈছে তাৰ উপলব্ধিও হৈছিল। ফলত কেন্দ্ৰনৰ ন্যায় পালিকা তুলি দি মুক্ত ৰাষ্ট্ৰীয় ন্যায় পালিকাৰ সৃষ্টি কৰা, শেল বিভাগৰ জাতীয়কৰণ কৰা, গণনিৰ্দেশ আদি উপসংহাৰ ভৱিষ্যতে বিধি-বিধানৰ ওপৰত জন সাধাৰণৰ নিয়ন্ত্ৰণ বাহুল্য ৰখা আদি বিষয়ৰ ওপৰত গভীৰ চৰ্চা আৰম্ভ হৈছিল।

১৯৭৪ চনত কেন্দ্ৰীয় বিধান মণ্ডলে ১৯৪৮ চনৰ সংবিধানৰ সংশোধন ঘটাই সংবিধানৰ এখন নতুন খচৰা প্ৰস্তুত কৰি জন সাধাৰণৰ ওচৰত দাঙি ধৰে। জন সাধাৰণেও ইয়াক আকুৰালি লৈ সংখ্যাগৰিষ্ঠ ভোটাধিকাৰত অনুমোদন জনায়। এই খন সংবিধানেই হ'ল ১৯৭৪ চনৰ সংবিধান।

১৯৭৪ চনৰ সংবিধান খনত ১৯৪৮ চনৰ সংবিধানত পৰা হৈ ২৪ টা অনুচ্ছেদ বাদ দিয়া হৈছে লগতে ৪০(৫০) টা অনুচ্ছেদৰ পৰিবৰ্তন সাধন কৰা হৈছে। ইয়াৰ বিপৰীতে এই সংবিধান খনত হৈ ২২ টা নতুন অনুচ্ছেদৰ অন্তৰ্ভুক্তি কৰা হৈছে। পৰিবৰ্তিত পৰিস্থিতিৰ লগত খাপ খাব পৰাকৈ মাজে মাজে সংশোধন কৰা হৈছে যদিও ১৯৭৪ চনত গ্ৰহণ কৰা সংবিধান খনেই বৰ্তমান সময়লৈ দুইজাৰলৈও চলি আহি আছে।

সামৰণি :- সামৰণিত আমি কব পাৰোঁ যে দুই-জাৰ লেওৰ সংবিধান বিকাশ সাধনত বিভিন্ন ঘাত-প্ৰতিঘাত পাৰ লগিত হয়। বিকাশৰ ~~১৯৪৮ চনত~~ ১২ নং চনৰ পৰা ১৯৪৮ চনলৈ এই সংবিধানৰ বিকাশত বিভিন্ন ঘটনা সমূহত মাজত মতানৈক্য দেখা দিছিল। কিন্তু সময়ৰ সোতত পৰাণাৰে মিলা প্ৰীতিত এক মুক্ত ৰাষ্ট্ৰীয় আদৰ্শত ১৯৪৮ চনত সংবিধান প্ৰণয়ন কাৰ্যসূচী সম্পন্নত কালত দুইজাৰ লেওক মিত্ৰসংঘ বুলি কোৱা হয় যদিও; বাস্তৱতে দুইজাৰ লেও এখন মুক্ত ৰাষ্ট্ৰহে।

বিচাৰ আশ্ৰয় গ্ৰহণ কৰিছে লেখক যিকোনো বিষয়ত বিশ্লেষণ কৰি চালে যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিশিষ্ট লক্ষণ সম্পৰ্কে অৱগত হব পাৰি। তলতে সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বৈশিষ্ট্যৰ সম্পৰ্কে তলত বিস্তাৰিত বৰ্ণনা কৰিব পাৰি —

(১) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ আৰু ৰাজ্যিক চৰকাৰৰ মধ্যত ক্ষমতাৰ বিভাজন :- সুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধানে স্পষ্ট ভাৱে কেন্দ্ৰীয় সৰকাৰ আৰু ৰাজ্যিক সৰকাৰ বা কেণ্টন সমূহৰ মধ্যত ক্ষমতাৰ বিভাজন কৰি দিছে। কিন্তু সংবিধানত প্ৰথম অৱস্থাত সুইজাৰলেণ্ডক এখন মিত্ৰ সংঘ বুলি কোৱা হৈছে, দ্বিতীয়তে ই এখন যুক্তৰাষ্ট্ৰ।

(২) যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় শক্তিশালী প্ৰতিনিধি নিৰ্বাচন :- সুইজাৰলেণ্ডৰ কেন্দ্ৰীয় বিধান মণ্ডলৰ উচ্চ সদনৰ গঠন পদ্ধতিত এক প্ৰকাৰৰ অনন্য বুজলি পাৰি। এই খন সদনলৈ প্ৰত্যেক কেণ্টনে দুজনকৈ আৰু অৰ্ধকেণ্টনে এজনকৈ প্ৰতিনিধি নিৰ্বাচন কৰি পঠিয়ায়।

(৩) সংবিধান সংশোধনত বিশেষ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ :- সুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধান সংশোধনৰ বিষয়তো এক বিশেষ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা পাৰি লক্ষিত হয়। এই সংবিধান সংশোধন প্ৰক্ৰিয়াত অংগৰাজ্য সমূহৰ উপস্থিত জনসাধাৰণৰ কেইটাৰ দ্বিতীয় সংখ্যাগৰিষ্ঠ অনুমোদনৰ দ্বাৰা সংবিধান সংশোধন কৰা হয়। এই সংশোধনী ব্যৱস্থাত জনসাধাৰণৰ উপক্ৰমৰ (Initiative) সংশোধনী প্ৰস্তাৱ আগবঢ়াব পাৰে।

(৪) বহুবাদি কাৰ্যপালিকা :- সুইজাৰলেণ্ডৰ কাৰ্যপালিকাৰ ক্ষমতা আমেৰিকা তথা অন্যান্য দেশতকৈ পৃথক। ইয়াত কাৰ্যপালিকাৰ ক্ষমতা এজন ব্যক্তিৰ হাতত ন্যস্ত নাথাকে। ৭ জন মন্ত্ৰীৰ দ্বাৰা গঠিত কাৰ্যপালিকাৰ হাতত থাকে। এই ৭ জনৰ পৰা এজন সভাপতি আৰু এজন উপ-সভাপতি নিৰ্বাচন কৰে। ইয়াৰ সভাপতি জনেই হৈছে সুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাষ্ট্ৰপতি হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে।

(৫) চৰকাৰৰ অংগসমূহ সমপৰ্যায়ভুক্ত নহয় :- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থাত চৰকাৰৰ অংগ সমূহক সম মৰ্যাদা প্ৰদান কৰা নহয়। কিয়নো কেন্দ্ৰীয় বিধান মণ্ডলে ৰচনা কৰা আইনৰ বৈধতা ইয়াৰ ন্যায় পালিকাই বিচাৰ কৰিব নোৱাৰে। ন্যায় পালিকাই মাত্ৰ আইনবোৰ সঠিক ভাৱে পালন হৈছে নে নাই তাক চাবহে পাৰে। অৱশ্যে ন্যায় পালিকাই কেইটা ৰাজ্যিক বিধান মণ্ডলে প্ৰণয়ন কৰা আইনৰ বৈধতা বিচাৰ কৰিব পাৰে।

(৬) জনসাধাৰণৰ প্ৰাধান্যতা :- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থাত জনসাধাৰণক অধিক প্ৰাধান্যতা প্ৰদান কৰে। যাৰ বাবে সুইজাৰলেণ্ডক গণতন্ত্ৰৰ গৱেষণাগাৰ বুলি কোৱা হয়। সুইজাৰলেণ্ডত জনসাধাৰণে বিধান মণ্ডল আৰু কাৰ্যপালিকাৰ ওপৰত নিয়ন্ত্ৰণ চলাব পাৰে। সময় সাপেক্ষে বিধান মণ্ডলে গ্ৰহণ কৰা আইনৰ

৩নম্বৰ
১জনসাধাৰণে জনমত লোৱাৰ বাবে বাধ্য-কৰাৰ পাৰে।

(৭) লিখিত সংবিধান:- যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থাত ইয়াৰ সংবিধান খন লিখিত ৰূপে প্ৰকাশ কৰিছে। ১৮৭৪ চনত ইয়াক সংশোধন কৰি ১৮৪৮ চনৰ সংবিধানৰ পৰা ১৪ টা অনুচ্ছেদ বাদ দিয়া হৈছে, প্ৰায় ৪০(৫০) টা অনুচ্ছেদৰ ক্ষেত্ৰত পৰিবৰ্তন কৰা হৈছে আৰু ২১ টা অনুচ্ছেদ নতুন সংবিধান খনত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। এই নতুন সংবিধান খন বৰ্তমান সময়লৈ সুইজাৰলেণ্ডত চলি আছে।

(৮) যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় আদালত ব্যৱস্থা:- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থাত যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় আদালতৰ ব্যৱস্থা ৰখা হৈছে যদিও ইয়াক সংবিধানৰ অতিৰেক আখ্যা দিব পৰা নাযায়। এই ন্যায় পালিকা সংবিধানত ব্যাখ্যা আগবঢ়াব পাৰে; কিন্তু কেন্টন চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা আইনৰ বাবে ই কোনো আইনক সংবিধান বিৰোধী বা বে-আইনী বুলি ঘোষণা কৰিব নোৱাৰে।

(৯) ক্ষমতা প্ৰয়োগত সংমিশ্ৰণ:- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থাত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ আৰু কেন্টন চৰকাৰৰ ক্ষমতা প্ৰয়োগত সংমিশ্ৰণতা দেখা যায়। এই ব্যৱস্থাত অৱশিষ্ট ক্ষমতা কেন্টন চৰকাৰ সমূহক প্ৰদান কৰা হয় যদিও কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ দেশিয়ত থকা বহু বিষয়ত কেন্টন চৰকাৰে ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰাৰ সুবিধা পায়।

(১০) প্ৰতিনিধি নিৰ্বাচন ব্যৱস্থা আৰু কাৰ্যকালত অমিল:- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থাত বিধান মণ্ডলৰ উচ্চ সদনত সদস্য সকলৰ নিৰ্বাচিত পদ্ধতি আৰু কাৰ্যকালত মিল নাই। সুইজাৰলেণ্ডত কিছুমান কেন্টনৰ পৰা ৪(চাৰি) বছৰৰ কাৰণে, কিছুমান কেন্টনত পৰা ৩ বছৰৰ কাৰণে আৰু কিছুমান কেন্টনত পৰা ১ বছৰৰ কাৰণে সদস্য নিৰ্বাচিত কৰা হয়। সেইদৰে কিছুমান কেন্টনে প্ৰত্যক্ষ ভোটৰ জৰিয়তে সদস্য নিৰ্বাচন কৰে; কিছুমান কেন্টনত বিধান মণ্ডলে নিৰ্বাচন কৰে আৰু আন কিছুমান কেন্টনত জনগণৰ জৰিয়তে নিৰ্বাচিত কৰা দেখা যায়।

সামৰণি:- সামৰণিত আমি কব পাৰো যে সুইজাৰলেণ্ডক এখন মিশ্ৰসংঘ বুলি কলেও প্ৰকৃততে ই এখন যুক্তৰাষ্ট্ৰ। কাৰণ ইয়াৰ সকলোবোৰ বিষয়ত যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বৈশিষ্ট্য বিদ্যমান। অৱশ্যে ইয়াৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বৈশিষ্ট্য সমূহত আন আন দেশতকৈ কিছু অমিল পৰিলক্ষিত হয়। কিন্তু কাৰ্য পালনৰ, প্ৰতিনিধি নিৰ্বাচন আৰু কাৰ্যকালত লক্ষ্য কৰিলেও তাৰ উমান পোৱা যায়। তথাপিও আমি স্বীকাৰ কৰা কৰ্তব্য যে সুইজাৰলেণ্ড এখন যুক্তৰাষ্ট্ৰ।

Ques:- Explain the salient features of the Swiss Federal Executive.

Ans- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকা এটি বিশেষ বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ ৰাজনৈতিক অনুষ্ঠান। সুইজাৰলেণ্ডৰ প্ৰশাসনীয় ব্যৱস্থাৰ প্ৰতি এই কাৰ্য্যপালিকাই যথেষ্ট ভূমিকা পালন কৰা পৰিলক্ষিত হয়। সুইজাৰলেণ্ডৰ কাৰ্য্যপালিকাক বিশ্লেষণ কৰিলে ইয়াৰ কিছুমান বৈশিষ্ট্য পৰিলক্ষিত হয়। সেই বৈশিষ্ট্য সমূহ তলত দিয়া ধৰণে বৰ্ণনা কৰিব পাৰি ——

(১) অনন্য অনুষ্ঠান :- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকা পৃথিৱীৰ দেশসমূহৰ এক অনন্য অনুষ্ঠান। ইয়াৰ প্ৰকৃতি, গঠন পদ্ধতি আৰু বিধান মণ্ডলৰ লগত ইয়াৰ সম্পৰ্কৰ ক্ষেত্ৰত সুকীয়া অৱস্থান পৰিলক্ষিত হয়। কিয়নো ইয়াৰ কাৰ্য্যপালিকা হল বহুজনী কাৰ্য্যপালিকা। ইয়াত ৭ জন মন্ত্ৰীকে কাৰ্য্যপালিকা গঠন কৰা হয়। সুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাষ্ট্ৰপতি জন কাৰ্য্যপালিকাৰ সভাপতি হিচাপে কাৰ্য্য নিৰ্বাহ কাৰ্য, সদস্য সমাবেশৰ কাৰ্য্য আদি কৰাৰ বাবে কোনোৰ বিশেষ ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰিব নোৱাৰে।

(২) সংসদীয় নহয় নাইবা ৰাষ্ট্ৰপতীয়ও নহয় :- সুইজাৰলেণ্ডৰ কাৰ্য্যপালিকাক সুকীয়া বুলি কোৱাৰ অন্যতম এক মূল হল ই সংসদীয়ও নহয় বা ই ৰাষ্ট্ৰপতীয়ও নহয়। কিয়নো ইয়াৰ কাৰ্য্যপালিকাই কিছুমান ক্ষেত্ৰত বৃটেনৰ কাৰ্য্যপালিকা দৰে আৰু কিছুমান ক্ষেত্ৰত আমেৰিকাৰ কাৰ্য্যপালিকাৰ দৰে ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰে। সাৰ বাবে সুইজাৰলেণ্ডৰ কাৰ্য্যপালিকাক সংসদীয় আৰু ৰাষ্ট্ৰপতীয় কাৰ্য্যপালিকাৰ এক অপূৰ্ব সংমিশ্ৰণ বুলি কব পাৰি।

(৩) কাৰ্য্যপালিকাৰ স্থায়িত্ব :- সুইজাৰলেণ্ডৰ কাৰ্য্যপালিকাক ৪ বছৰৰ কাৰণে নিৰ্বাচিত কৰা হয় আৰু এই নিৰ্দিষ্ট কাৰ্য্যকাল ভোগ কৰাত কাৰ্য্যপালিকাৰ কোনো অসুবিধা নহয়। সুইজাৰলেণ্ডৰ কাৰ্য্যপালিকা ইয়াৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলৰ আস্থাত নেৰবৰ্ত্তি থাকে, যদিও বিধান মণ্ডলে কাৰ্য্যপালিকাক পদচ্যুত কৰিব নোৱাৰে। অৱশ্যে সংবিধান সংশোধন বিধানত দুয়ো সদনৰ মতানৈক্যত বিধান মণ্ডল ভাঙি নতুন নিৰ্বাচন অনুষ্ঠিত হলে কাৰ্য্যপালিকাৰ কাৰ্যকালো শেষ হয়।

(৪) দলীয় বৈশিষ্ট্যবিহীন মন্ত্ৰীসভা :- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকা মন্ত্ৰীসভাৰ সদস্য নিৰ্বাচন কৰা হয়। ~~এই মন্ত্ৰীসভাত বিভিন্ন দলৰ সদস্য সকলক নিলোৱা কৰা হয়~~। ইয়াত দলীয় আন আন দেশত দৰে দলীয় ভিত্তিত মন্ত্ৰী সভা গঠন কৰা নহয়। এই মন্ত্ৰীসভাত বিভিন্ন দলৰ সদস্য সকলে মন্ত্ৰী সভা গঠন কৰা হয়। এই মন্ত্ৰী সভাত সদস্য সকলে দলীয় নীতি কাৰ্য্যকৰী কৰা প্ৰয়াস কৰাত দেখা নাযায়।

(৫) একতা বিহীন মন্ত্ৰী সভা :- সুইজাৰলেণ্ডৰ মন্ত্ৰীসভাত যিহেতু বিভিন্ন দলৰ সদস্য সকলক লোৱা হয়, সেই কাৰণে ইয়াত একতা আশা কৰাটোও টান। বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত মন্ত্ৰী সকলৰ মাজত মতভেদ দেখা দিয়ে আৰু মন্ত্ৰী সকলে মন্ত্ৰী সভাৰ কোনো অস্তিত্ব নকৰে। সেয়েহে এনেবৰণে

মতভেদক তেওঁলোকে সহজ ভাৱে গ্ৰহণ কৰে আৰু বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত মতভেদক মন্ত্ৰী সকলেই ভোটৰ দ্বাৰা সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰি মতভেদ আতৰ কৰে।

(৬) কেবিনেটৰ নিৰ্বাচন নহয় :- বিভিন্ন দেশত কেবিনেটৰ দৰে দুই জাৰ লেণ্ডৰ মন্ত্ৰী সকলেই কাৰ্য্য সমাধা নকৰে। কেবিনেট ব্যৱস্থা অকা দেশ বিশাক যেনেকৈ প্ৰধান মন্ত্ৰীৰ নেতৃত্বত গোটেই কেবিনেট ব্যৱস্থা নিৰ্ভৰ কৰে, ঠিক তেনেদৰে দুইজাৰ লেণ্ডৰ মন্ত্ৰী সকলত কোনো বিশেষ নেতৃত্ব দিয়া ব্যক্তি নাই। দুইজাৰ লেণ্ডৰ ৰাষ্ট্ৰপতি মন্ত্ৰী সকলৰ সভাপতি হলেও তেওঁ মন্ত্ৰী সকলৰ কোনো সমালোচনা কৰিব নোৱাৰে। বৰঞ্চ এই বোৰ ক্ষেত্ৰত মন্ত্ৰী সকলৰ সকলো সদস্যই সমান ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰাৰ সুবিধা পায়। সেয়েহে দুইজাৰ লেণ্ডৰ ৰাষ্ট্ৰপতিক সমানৰ মাত্ৰাত প্ৰথম বুলিহে কব হয়।

(৭) প্ৰশাসনীয় গোট :- দুইজাৰ লেণ্ডৰ মন্ত্ৰী সকলক নীতি নিৰ্ধাৰণ কৰা গোটটোকে প্ৰশাসনীয় গোট হিচাপে আখ্যা দিয়াহে হল। কিয়নো ইয়াত মন্ত্ৰী সকলৰ নিৰ্বাচনৰ বোলিকা প্ৰশাসনীয় দক্ষতাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰখা হয়। দুইজাৰ লেণ্ডত প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলন অকাৰ কাৰণে কোনো নীতি সম্পৰ্কে মন্ত্ৰী সকলৰ সিদ্ধান্তই শেষ সিদ্ধান্ত নহয়, যদিও কিছুমান ক্ষেত্ৰত মন্ত্ৰী সকলৰ উপৰত নীতি নিৰ্ধাৰণৰ দায়িত্ব আহি পৰে।

সামৰণি :- সামৰণিত আমি কব পাৰো যে দুইজাৰ লেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্য পালিকা বিশ্বত বিভিন্ন এক অনন্য অনুষ্ঠান। ইয়াৰ কাৰ্য্য পালিকাক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবে সংসদীয় আৰু নাই যেন ই সংসদীয় নহয় নাইবা ৰাষ্ট্ৰপতীয়ও নহয়। ইয়াত কাৰ্য্য পালিকাৰ লগ লিখিত ইয়াত বিভিন্ন দলৰ পৰা কাৰ্য্য পালিকাৰ সদস্য সকলক নিৰ্বাচিত কৰা হয়। ইয়ে বিশ্বত বিভিন্ন এক অনন্য কাৰ্য্য পালিকাৰ নিদৰ্শন বুলি কব পাৰি।

---

① Hernando de Soto.

current — Jim Yong Kim.

② ভাৰত ৰাষ্ট্ৰপতি নিৰ্বাচন ৰ খেল খেলন সীমা নিৰ্ধাৰণ 1974 3 July

Ques:- Discuss the composition and functions of the Swiss Federal Executive.
সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকাৰ গঠন আৰু কাৰ্য্যৰ বিষয়ে—

Ans:- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকা বিশ্বৰ বিভিন্ন এক অনন্য কাৰ্য্যপালিকা হিচাপে আখ্যা দিয়া হয়। কিয়নো ইয়াৰ গঠন প্ৰণালী আৰু কাৰ্য্যপ্ৰণালীক লক্ষ্য কৰিলে সুইচ্ছা প্ৰকৃতিৰ যেন অনুভৱ হয়। সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকাৰ গঠন আৰু কাৰ্য্য সম্পৰ্কে তলত দিয়া ধৰণে আলোচনা কৰিব পাৰি।

গঃ:— কাৰ্য্যপালিকাৰ গঠন:-

পৃথিৱীৰ অন্যান্য দেশৰ একনীয়া কাৰ্য্যপালিকাৰ দৰে সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকা গঠন নহয় ইয়াত বহু ব্যক্তি কাৰ্য্যপালিকা প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছে। সুইজাৰলেণ্ডত ৭ জন মন্ত্ৰীৰ দ্বাৰা গঠিত যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকা। এই মন্ত্ৰী কেইজনক যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ফেডাৰেল ডিপাৰ্টমেণ্ট অফ ফৰেন এফেয়াৰ্স বিভাগৰ কাৰ্য বিধান মণ্ডলৰ যুটীয়া অধিবেশনে নিৰ্বাচন কৰে। তেওঁলোকৰ ভিতৰত এজন সভাপতি আৰু এজন উপসভাপতি হয়। এই সভাপতি আৰু উপসভাপতিৰ কাৰ্য্যকাল মাত্ৰ এবছৰ। সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকাৰ সভাপতি জনে সুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাষ্ট্ৰপতিৰ আসনো লাভ কৰে। সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকাৰ সদস্যসকল বিধান মণ্ডলৰ ওচৰত দায়বদ্ধ আৰু বিধান মণ্ডলে এই সদস্যসকলক পদচ্যুত কৰিব নোৱাৰে। অৱশ্যে সংবিধান সংশোধন বিষয়ত বা দুৰ্যোধন সদনৰ মতবিৰোধত বিধান মণ্ডল ভাঙি গলে তেতিয়া কাৰ্য্যপালিকাৰো কাৰ্য্যকালো শেষ হয়।

সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকাৰ কাৰ্য্যৱলী:- সুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধানৰ ৯৫ নং অনুচ্ছেদত মন্ত্ৰী পৰিষদক দেশৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ কাৰ্য্যপালিকা হিচাপে আখ্যা দিয়া হৈছে। সংবিধানৰ ১০৭ নং অনুচ্ছেদত ইয়াৰ কাৰ্য্যৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা হৈছে। সেই কাৰ্য্য সমূহ তলত দিয়া ধৰণে আলোচনা কৰিব পাৰি—

(১) গতানুগতিক কাৰ্য্য:- সুইজাৰলেণ্ডৰ কাৰ্য্যপালিকাই সাধাৰণতে গতানুগতিক ধৰণে কিছুমান কাৰ্য্য সমাধা কৰে। সেই বোৰ হল—

(ক) বিধান মণ্ডলে গ্ৰহণ কৰা আইন আৰু অধ্যাদেশ কাৰ্য্যকৰী কৰাৰ বাবে কাৰ্য্যপালিকাই গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

(খ) আভ্যন্তৰীণ শান্তি শৃংখলা ৰক্ষা, কেন্দ্ৰীয় সৰকাৰৰ চাকৰিয়াল কিছুমানক নিয়োগ, দেশৰ সাৰ্বভৌমত্ব আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় অখণ্ডতা ৰক্ষা, প্ৰশাসনৰ সকলো বিভাগৰ পৰ্য্যবেক্ষণ আদি দায়িত্ব বহন কৰিব লাগে।

(গ) সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকাই কেণ্টন সমূহৰ মাজত হোৱা বিবাদ সমূহ পৰীক্ষা কৰা, কেণ্টন সমূহে বিদেশৰ লগত কৰা চুক্তি সমূহ পৰীক্ষা কৰা আদি কাৰ্য্য পালন কৰে।

(২) বিত্তীয় সম্পৰ্কীয় কাৰ্য্য:- ছুই ছাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্য-পালিকাই বিত্ত সম্পৰ্কীয় দায়িত্বও পালন কৰিব লাগে। বছৰেকীয়া বাজেট প্ৰস্তুত কৰি ইয়াক যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান-মণ্ডলত গ্ৰহীত কৰাই লব লাগে। সাধাৰণতে বিত্তৰ দায়িত্ব থকা মন্ত্ৰীজনৰ তত্বাৱধানত বাজেট ৰচনা কৰা হয় আৰু তেওঁই বিধান মণ্ডলত বাজেট উত্থাপন কৰে। বছৰেকীয়া আয় আৰু ব্যয়ৰ হিচাপ ৰখাৰ দায়িত্বও কাৰ্য্যপালিকাৰ মন্ত্ৰী পৰিষদে বহন কৰে।

(৩) বিবিধ কাৰ্য্য:- ছুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্য-পালিকাৰ সদস্য সকল যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধানমণ্ডলৰ সদস্য নহয় যদিও বিধি-বিধান ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। ছুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকাৰ সদস্য সকল অধিবেশন সমূহত উপস্থিত থাকি বিতৰ্কত অংশ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। উপৰন্তু প্ৰস্তাৱ উত্থাপন কৰিব পাৰে। কিন্তু তেওঁলোকৰ ভোটাধিকাৰ নাথাকে। ইয়াৰ উপৰিও বিধান মণ্ডলৰ সদস্য সকলে যদি কোনো বিষয়ক উত্থাপন কৰিব বিচাৰে তেন্তে কাৰ্য্যপালিকাত থকা সংশ্লিষ্ট মন্ত্ৰীৰ লগত আগতীয়াকৈ আলোচনা পাতিহে উক্ত বিষয়ৰ ওপৰত বিবেচনা উত্থাপন কৰিব পাৰে।

সামৰণি:- সামৰণিত আমি কব পাৰোঁ যে ছুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যপালিকাৰ আৰ্মেৰিয়াদ কাৰ্য্যপালিকাৰ দৰে বিভিন্ন সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব লোৱাৰ বিলেও ই ছুইজাৰলেণ্ডৰ প্ৰশাসনীক, তথা বিত্তীয়, তথা বিবিধ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। ছুইজাৰলেণ্ডত যদিও বহুকাল কাৰ্য্যপালিকাৰ নিৰ্বাচন লোৱা হয় তথাপি সকলোৰে মতে সময় সময়ত ও সময়-সীমাৰে তেওঁলোক নিজৰ নিজৰ ভূমিকা পালন কৰি ছুইজাৰলেণ্ডত এক শক্তিশালী ৰাষ্ট্ৰ গঢ়ি তুলিবলৈ সক্ষম হোৱা বুলি কব পাৰি।

Ques:- Discuss the composition and functions of the Federal Assembly of Switzerland.

সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলৰ গঠন আৰু কাৰ্য্যাৱলী ——

Ans:- সুইজাৰলেণ্ডৰ কেন্দ্ৰীয় বিধান মণ্ডলক যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডল বোলা হয়। এই বিধান মণ্ডলখনত দুখন সদন আছে, ইয়াৰ উচ্চ সদনক ৰাজ্য পৰিষদ আৰু নিম্ন সদনক জাতীয় পৰিষদ বোলা হয়। বৰ্তমান উচ্চ সদন ৰাজ্য পৰিষদত মুঠ ৪৬ জন সদস্য আছে। ইয়াত প্ৰত্যেকখন কেণ্টনত পৰা দুজনকৈ আৰু অৰ্ধকেণ্টনৰ পৰা একজনকৈ সদস্য ~~অৰ্থাৎ ৪ বছৰ ৪ বছৰত~~ কেণ্টন ভেদে ৪ বছৰ, ৩ বছৰ আৰু ১ বছৰৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰা হয়। ইয়াত মুঠ ২০ খন কেণ্টন আৰু ৬ খন অৰ্ধ-কেণ্টন আছে।

আনহাতে সুইজাৰলেণ্ডৰ বিধান মণ্ডলৰ নিম্ন সদন জাতীয় পৰিষদত প্ৰত্যেক ২৪০০০ জন লোকৰ পৰা সাৰ্বজনীন প্ৰাপ্তবয়স্ক ভোটাৰকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰত্যক্ষ ভোটদানত একজন সদস্য নিৰ্বাচিত কৰা হয়। বৰ্তমান এই সদনৰ সদস্য সংখ্যা প্ৰায় ২০০ জন। এই সদস্য সকলৰ কাৰ্য্যকাল মাত্ৰ ৪ বছৰ অৰ্থাৎ কেণ্টনভেদে ইয়াৰ কাৰ্য্যকাল সাধাৰণতে ৪ বছৰ পাচত এই পৰিষদৰ সদস্য সকলক বাতিল কৰি পৰা ২ বছৰৰ বাবে একজন সদস্য সদস্য আৰু আন সদস্য উপসভাপতি নিৰ্বাচন কৰা হয়।

সুইজাৰ লেণ্ডৰ বিধান মণ্ডলক বিশ্লেষণ কৰিলে ইয়াৰ তলেমখনি কাৰ্য্যাৱলী পৰিলক্ষিত হয়। সেই বোৰ তলত দিয়া ধৰণে আলোচনা কৰিব পাৰি ——

(১) বিধায়িনী ক্ষমতা :- বিশ্বৰ বিধান প্ৰণয়নত সুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলেই হৈছে সৰ্বোচ্চ সংস্থা। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ দায়িত্বকে সকলো বিষয়তে উপৰত দুই আইন কৰিব পাৰে। এই বিধান মণ্ডলে কেন্দ্ৰীয় কৰ্তৃপক্ষৰ গঠন আৰু নিৰ্বাচন সম্পৰ্কে আইন, সংবিধান প্ৰয়োগত বাধা দিব পাৰি আইন, কেণ্টন সংবিধান নিশ্চিত কৰণৰ বাবে দিব পাৰি আইন, আদিৰ উপৰিও দেশৰ নিৰাপত্তা, স্বাধীনতা আৰু নিৰ পেক্ষতাৰ বাবে আইন প্ৰণয়ন কৰিব পাৰে। অৱশ্যে বিধান মণ্ডলত ~~সকলো~~ আইন প্ৰণয়নৰ শেষত শেষ সিদ্ধান্ত দিব নোৱাৰে। কিয়নো ~~গুৰুত্ব~~ পূৰ্ণ বিষয়বস্তুসমূহত ~~ইয়াত~~ ৫ জন মত লোৱাৰ ব্যৱস্থা আছে আৰু জন মতৰ সিদ্ধান্তই হৈছে শেষ সিদ্ধান্ত।

(২) সংবিধান সংশোধন :- সংবিধান সংশোধন যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলৰ অন্য এক গুৰুত্বপূৰ্ণ দায়িত্ব। সংবিধান সংশোধনী প্ৰস্তাৱ দুয়োটা নিম্নোক্ত সদনত উত্থাপিত হব পাৰে; যদিও এই সংশোধনীত দুয়োখন সদনতে অনুমোদনৰ উপৰিও দুইজাৰলেণ্ডত জন সাধাৰণতে সংখ্যাগৰিষ্ঠতে

সমৰ্থনৰ প্ৰয়োজন।

(৩) বিত্তীয় ক্ষমতা:- যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলত আন এক গুৰুত্বপূৰ্ণ কৰ্তব্য হল বিত্ত নিয়ন্ত্ৰণ। প্ৰতি বছৰতে যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় পৰিষদে বছৰেকীয়া বাজেট প্ৰস্তুত কৰি সদনত পেশ কৰিব লাগে আৰু এই বাজেটৰ ওপৰত বিধান মণ্ডলে অনুমোদন দিয়াৰ পাছতহে তাক কাৰ্যকৰী কৰিব পৰা যায়। যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলে (উচ্চতৰীয় সদস্য সংখ্যক সদস্যক) পৰিকল্পিত ধন খৰচ হিচাপে নেকৈ তাক কাৰ্যকৰী কৰিব নোৱাৰে। সমসংখ্যক সদস্যক এখন বৰাৰ কাৰণে এখন দুৰ্বোধন সদনত সমসংখ্যক সদস্যক এখন আমোদ গঠন কৰি দিয়ে। এই আমোদ মতে বিধান মণ্ডলে বেকাৰী ধনত খৰচ হিচাপ পৰীক্ষা কৰি দেখিব লাগে।

(৪) কাৰ্যপালিকা নিয়ন্ত্ৰণ:- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যপালিকা হিচাপে যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। কিন্তু বিশ্বত আন আন দেশত নিৰ্বাচিত সুইজাৰলেণ্ডত বিধান মণ্ডলে মন্ত্ৰী পৰিষদক ভেটো কৰিব নোৱাৰে। যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলৰ সদস্য সকলে বিভিন্ন মন্ত্ৰী সকলক বিভাগীয় প্ৰশ্ন আৰু ধুৰ্বৰ পাতে আৰু মন্ত্ৰী সকলেও উত্তৰ দিয়ে। যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় পৰিষদে উত্থাপন কৰা বিধেয়ক বিধান মণ্ডলে অনুমোদন নকৰিলে বা তাৰ বিৰোধিতা কৰিলেও পৰিষদে পদত্যাগ নকৰে। অৰ্থাৎ সুইজাৰলেণ্ডত মন্ত্ৰী সকলৰ দায়বদ্ধতা আৰু তেওঁলোকৰ কাৰ্যকালৰ নিশ্চয়তাৰ মাজত সমন্বয় সাধন কৰিছে।

(৫) প্ৰশাসনীয় কাৰ্য:- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলৰ বহুবিধ প্ৰশাসনীয় কাৰ্যও আছে। এই যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলে প্ৰশাসনৰ লগত জড়িত কিছুমান ~~বেতিক নিয়োগ কৰে~~ যেনে- যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় পৰিষদৰ সদস্য সকল, ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধিশ, সেনাধ্যক্ষ, ~~সকলৰ উপৰিও~~ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বীমা কমিটিৰ সদস্য আৰু আন আন উচ্চ পদৰ কৰ্মী-কৰ্মচাৰী সকলক নিয়োগ কৰে। এই বিধান মণ্ডলে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিব পাৰে আৰু ~~শান্তি~~ চুক্তিত বিভিন্ন শান্তিচুক্তি সন্ধি বা চুক্তি সম্পাদিত কৰিব পাৰে।

(৬) ন্যায়িক কাৰ্য:- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলে কিছুমান ন্যায়িক কাৰ্যও সম্পাদন কৰে। ~~কোনো ব্যক্তি~~ আদালতে শাস্তি বিধান কৰা কোনো ব্যক্তিক এই বিধান মণ্ডলে শাস্তিৰ পৰিমাণ কমাই দিব নাইবা ৰেহাই কৰি দিব পাৰে। সংবিধানৰ কোনো প্ৰশাসনীয় বিবাদ নিষ্পত্তিৰ ক্ষেত্ৰত ই শেষ আদালত হিচাপে কাম কৰে। ইয়াৰ উপৰিও ই যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰশাসনীয় আদালতৰ কাম-কাজৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰে। ফাৰকাৰ (ক্ৰাৰছাবল (Zuchel)য়ে মত প্ৰকাশ কৰে যে এই বিধান মণ্ডলে সংবিধানৰ ব্যাখ্যাও আগবঢ়াব পাৰে আৰু ইয়াৰ সিদ্ধান্তই শেষ সিদ্ধান্ত হব।)

(৭) সংবিধানিক কাৰ্য:- সুইজাৰলেণ্ডত যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলে সংবিধানিক ক্ষেত্ৰে দেশত সৰ্বোচ্চ ক্ষমতা

বিভিন্ন কাৰ্য্য সম্পাদন কৰিব পাৰে যথা যায়। একমাত্ৰ বিধায়িনী ক্ষমতাৰ কাষৰেও এই বিধান মণ্ডলে কাৰ্য্য পালিকা, আদি ন্যায় পালিকাৰ কেইটামান ক্ষমতাও প্ৰয়োগ কৰে। ইয়াৰ উপৰিও এই বিধান মণ্ডলে দেশত কাৰ্য্য পালিকা আদি বিভিন্ন বিষয়ত উপদেশ দিব লাগে।

সামৰণি:- সামৰণিত আমি কব পাৰোঁ যে আনৰ ক্ষমতা আদি কাৰ্য্যত বাধা নহৈ অনুষ্ঠান কৰিব পাৰি যে সুইজাৰলেণ্ডত যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলে দেশত ৰাজনৈতিক কিছুমান এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। অৱশ্যে ~~সুইজাৰলেণ্ডত~~ এই দেশত গণ-নিৰ্দেশ আদি গণ উদ্যোগ তথা উপযোগত ব্যৱস্থা থকাত বাবে বিধান মণ্ডলৰ কাৰ্য্য আদি ক্ষমতাও ~~সীমিত~~ কেনেকুৱা সীমিত হৈছে।

Ques:- Examine the relation between the two Houses of the swiss Federal Assembly.

সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলৰ দুয়োখন সদনৰ মাজত সম্পৰ্ক বিচাৰ কৰা।

উত্তৰ:- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলৰ বিশ্বৰ বুকুত এক বুকীয়া স্থান আছে। একমাত্ৰ ইয়াত আমেৰিকা, ইংলেণ্ড, ভাৰত বৰ্ষ আদিৰ দেশৰ নিম্নসদনৰ দুয়োখন সদনৰ সমান ক্ষমতাৰ কমবেছি কৰা নহয়। ইয়াত দুয়োখন সদনকে সমান পৰিমাণৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হয় আৰু কাকো কোনো বিষয়ৰ বিশেষ ক্ষমতা প্ৰদান কৰা নহয়। সেয়েহে সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলত দুয়োখন সদনত মাজত অহৰহ সম্পৰ্ক বিৰাজমান। সেই সম্পৰ্কত বিষয়ে তলত দিয়া বিবৰণে বৰ্ণনা কৰিব পাৰি:-

(1) New Book - Page - 111 Points - 1 to 8

সামৰণি:- সামৰণিত আমি কব পাৰোঁ যে Switzerland যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলত দুয়োখন সদনক সম মৰ্যাদা ও সম ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হয় বুলি কোৱাসত্ত্বেও প্ৰকৃতাৰ্থত ~~কেইটা পাৰ্থক্য বিৰাজমান। একমাত্ৰ~~ ইয়াত নিম্ন সদনে অধিক কৰ্তৃত্ব প্ৰয়োগৰ সুবিধা পায়। এই বিধান মণ্ডলত উচ্চ সদনতকৈ নিম্ন সদনৰ সদস্য সংখ্যা বহুত বেছি আৰু ইয়াৰ নিৰ্বাচন আদি কাৰ্য্যকালত মাতৃ মাথোন পাৰ্থক্য বিৰাজমান। সুইজাৰলেণ্ডত মন্ত্ৰীপৰিষদৰ সদস্য সকলোৱে নিম্ন সদনতে বাছনি নিৰ্বাচিত হয়। তদুপৰি আমি কব পাৰোঁ যে ইয়াত দুয়োখন সদনে এক সমিলিতে বিধান বিভাগৰ কাৰ্য্য সম্পাদন কৰে।

Ques:- Discuss the Composition and functions of the Swiss Federal Tribunal.

সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ন্যায়পালিকাৰ গঠন আৰু কাৰ্য্যাৱলী আলোচনা কৰা।

Ans:- সুইজাৰলেণ্ডৰ ন্যায় পালিকা সুইজাৰলেণ্ডৰ ১৮৭৪ চনৰ সংবিধানৰ এক উল্লেখনীয় দিশ হিচাপে উল্লেখ কৰিব পাৰি। অৱশ্যে এই সংবিধানত ন্যায় পালিকাৰ কোনো বিশেষ নিৰ্দ্ধাৰিত গঠনিক দিশৰ উল্লেখ নাই। তথাপি সংবিধানে দৰিদ্ৰ অৰ্জন কৰা যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান সভাই ইয়াৰ ন্যায়দিশ তথা কাৰ্য্যকালৰ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰে। এই যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ন্যায় পালিকাত প্ৰথম অৱস্থাত ৯ জন ন্যায়াধীশে কাৰ্য্য কৰা হিচাপে আছিল যদিও কাৰ্য্যৰ বোজাত ইয়াৰ সংখ্যা ক্ৰমে ২৫ ৰ পৰা ২৮ জনলৈ বৃদ্ধি কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰিও এই ন্যায় পালিকাত ১১ জনৰ পৰা ২৩ জনলৈ বিকল্প ন্যায়াধীশ নিযুক্তি কৰাৰ ব্যৱস্থা আছে। এই ন্যায়াধীশে সকলক ৬ বছৰৰ বাবে যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বিধান মণ্ডলে নিৰ্বাচিত কৰে যদিও ইয়াত তেওঁলোকে পুনৰ নিৰ্বাচিত হোৱাৰ ব্যৱস্থা থকাৰ বাবে তেওঁলোকে ৭০ বছৰ বয়সলৈ কাৰ্য্য কৰিবলৈ অধিকাৰ পায়। এই ন্যায় পালিকাৰ ন্যায়াধীশ সকলৰ যোগ্যতা বিষয়ে সংবিধানত উল্লেখ নাই। তথাপি ~~এই সকলৰ নিৰ্বাচন~~ আইনৰ বিষয়ত অভিজ্ঞতা আৰু পাৰদৰ্শিতা থকাৰ লগতে জাৰ্মান, ইটালী আৰু ফৰাসী ভাষা কথা কোৱা ব্যক্তি সকলৰ ~~মধ্যে~~ বিভিন্ন কেন্টন সমূহৰ মাজত পৰাও নিৰ্বাচিত কৰা হয়।

সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ~~বিধান সভাৰ~~ ন্যায় পালিকাৰ গঠনিক কাৰিকৰী দুটা ৰকমৰ যথা মৌলিক আৰু আপীলী পালাদন কৰা পাৰি নিৰ্ধাৰিত হয়। এই ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্যৱলী সমূহ তলত দিয়া ধৰণে আলোচনা কৰিব পাৰি —

(1) দেৱানী (civil cases) গোচৰ :- সুইজাৰলেণ্ডৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় ন্যায়পালিকাই সংবিধানৰ ১১০ নং ১১৪ নং অনুচ্ছেদ অনুযায়ী দেৱানী গোচৰৰ ক্ষেত্ৰত তলৰ ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰে। এই ন্যায় পালিকাই দেৱানী গোচৰৰ ক্ষেত্ৰত কেন্দ্ৰ আৰু কেন্টন সমূহৰ বিবাদ, ব্যক্তি আৰু কেন্দ্ৰৰ বিবাদ, কেন্টনৰ মাজত বিবাদ, কোনো নিগম আৰু কেন্দ্ৰৰ বিবাদ আদি নিষ্পত্তি কৰে। ইয়াৰ উপৰিও দেৱানী গোচৰ সংক্ৰান্ত ব্যৱস্থা কৰিবলৈ আপীলীয়

বিবাদ, সম্পত্তি সংক্রান্ত বিবাদ, ঋণ বা দেনা সংক্রান্ত বিবাদ আদি নিষ্পত্তি করে।

(২) ফৌজদারী মোকদ্দমা (Criminal Cases) :- যুক্তরাষ্ট্রের ন্যায় কানাডাতে দেওয়ানী মোকদ্দমার ন্যায় ফৌজদারী মোকদ্দমা প্রদেশ গুলির বিচারালয় নিষ্পত্তি করে। যেমন- রাষ্ট্রের বিরুদ্ধে বিদ্রোহ করা, আন্তরাষ্ট্রীয় আইন ভঙ্গ করা, দেশের শান্তি বিনষ্ট করা আদি বিষয়ে মোকদ্দমা প্রদেশের বিচারালয়ে নিষ্পত্তি করে। ইহাছাড়া উপরিউক্ত দেওয়ানী কর্মচারীকে অভিযুক্ত করার মোকদ্দমাগুলি এই আদালতে আরম্ভ করিতে পারে।

(৩) সংবিধানিক ক্ষমতা (Constitutional Power) :- যুক্তরাষ্ট্রের ন্যায় কানাডাতে সংবিধানিক মোকদ্দমা সংক্রান্ত বিবাদ বিচারালয় বিচার করিতে এই আদালতে করিতে পারে। যেমন- কেন্দ্রীয় আইন কোন প্রদেশের মাতৃভাষা অধিকার সম্পর্কে, কোন সংস্থার মাতৃভাষী আইন সম্পর্কে, নাগরিকের সংবিধানিক অধিকার ভঙ্গ মোকদ্দমা আদি বিচার করিতে পারে।

(৪) প্রশাসনীয় মোকদ্দমা (Administrative Cases) :- যুক্তরাষ্ট্রীয় ন্যায় কানাডাতে প্রশাসনীয় মোকদ্দমার বিচার করার অধিকার আছে। যেমন- চুক্তিকারী কর্মচারীর বিরুদ্ধে উত্থাপন করা অভিযোগ; রেল বিভাগের বিরুদ্ধে উত্থাপন করা অভিযোগ বিচার, আন্তর্জাতিক অভিযোগ বিচার আদি নিষ্পত্তি করিতে পারে।

Ques:- Discuss the various methods of Direct Democracy of Switzerland.

Ans:- Introduction
প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ সুইজাৰলেণ্ডৰ সংবিধানৰ এক অন্যতম দিশ। ইয়াৰ জৰিয়তে নাগৰিক সকলে বিধি প্ৰণয়ন আৰু নীতি নিৰ্ধাৰণৰ বেলিকা এক সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰে। অৱশ্যে এই ব্যৱস্থা আদৰ্শ নগৰ ৰাষ্ট্ৰৰ কাৰণেহে উপযোগী। কিন্তু বৃহৎ ৰাষ্ট্ৰৰ কাৰণে উপযোগী নহয়। সেয়েহে সুইজাৰলেণ্ডৰ বিদ্যমান কেন্টনতহে ইয়াৰ প্ৰয়োগ হয়। এই প্ৰত্যক্ষ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাক কাৰ্যকৰী কৰিবলৈ সুইজাৰলেণ্ডে বিদ্যমান পদ্ধতি অৱলম্বন কৰা দেখা যায়। সেই পদ্ধতি সমূহ তলত দিয়া ধৰণে আলোচনা কৰিব পাৰি—

(১) জনসভা (Popular Assembly):- সুইজাৰলেণ্ডৰ প্ৰত্যক্ষ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাৰ এক প্ৰাচীন পদ্ধতি হল জনসভা। এই জনসভাত নাগৰিক সকলৰ মাতৰ পৰা প্ৰদান সংবিধান নিৰ্বাচন কৰি বছৰেকত একাৰ এই সভাৰ অধিবেশন অনুষ্ঠিত হয়। এই অধিবেশনতেই লোকসংখ্যা নাগৰিক সকলে আলোচনা কৰে দৰকাৰী নীতি নিয়ম ৰচনা, কাৰ্য পালিকাৰ প্ৰস্তাৱ অনুমোদন, বিভিন্ন সমস্যা আদিকে ধৰি বিভিন্ন সমস্যা কৰিবৰ সমাধান পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। এই সভাৰ জৰিয়তে কাৰ্য পালিকা, আৰু প্ৰশাসনীয় বিষয়া আৰু বিচাৰক সকলেও নিৰ্বাচন কৰা হয়। অৱশ্যে স্থান ভেদে জনসভাৰ মতামত তাৰতম্য হব পাৰে। সাধাৰণতে এই সভাই সংবিধান সংশোধন, কৰ্মচাৰী প্ৰহণ, নতুন পদ্ধতি সৃষ্টি আৰু পুৰণি পদ্ধতি বিলুপ্তকৰণ আদি দায়িত্ব বহন কৰে। উল্লেখনীয় যে জনসভাৰ প্ৰচলন মাত্ৰ ইয়ুৰ্ত গণনিৰ্দেশ আৰু গণ উপস্থাপন কৰিবলৈ নাথাকে।

(২) গণনির্দেশ (Referendum):- ছুইজাৰলেণ্ডৰ অন্যতম ব্যৱস্থাৰ দ্বিতীয় পদ্ধতি হ'ল গণ-নির্দেশ। ছুইজাৰলেণ্ডৰ কিছুমান কেণ্টনত জনসভাৰ ব্যৱস্থা নাই সেইবোৰ কেণ্টনতহে এই ব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্তন কৰা হয়। এই পদ্ধতিত নাগৰিক সকলে বিধি-বিধান ৰচনাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে ইয়াক তৃতীয় সদন বুলিও আখ্যা দিয়া হয়। গণনির্দেশৰ জৰিয়তে নাগৰিক সকলে বিধান সভাত গৃহীত হ'বলগীয়া বিধি-বিধানত ওপৰত ৰায় প্ৰদান কৰি সংখ্যাগৰিষ্ঠ ভোটাৰসকলৰ জৰিয়তে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ লৈছে। (পিছত ইয়াক নকাৰাত্মক (Negative) ব্যৱস্থা বুলিও কোৱা হয়) অৰ্থাৎ বিধান সভাত গৃহীত হোৱা সিদ্ধান্তৰ বিষয়ত ওপৰত এই ৰায় ~~প্ৰদান~~ প্ৰদান কৰিব নোৱাৰি। যাৰ পাছে গণ-নির্দেশক দুটা ভাগত ভাগ কৰা হয়। সেই দুটা হ'ল বাধ্যতামূলক (Compulsory) আৰু ঐচ্ছিক (optional)। ইয়াৰ বাধ্যতামূলকৰ ক্ষেত্ৰত আমি সংবিধান সংশোধনীৰ উল্লেখ কৰিব পাৰোঁ।

(৩) উপক্ৰম বা গণউদ্যোগ (Initiative):- ছুইজাৰলেণ্ডৰ প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰৰ আন এক অন্যতম পদ্ধতি হ'ল উপক্ৰম বা গণউদ্যোগ। এই পদ্ধতিক এক সকাৰাত্মক ব্যৱস্থা বুলিও আখ্যা দিয়া হয়। এই পদ্ধতিৰ জৰিয়তে নাগৰিক সকলে নিজ ইচ্ছামতে আইন ৰচনা কৰাৰ উদ্যোগ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। কিয়নো গণতন্ত্ৰ হৈছে কাইজাৰ চৰকাৰ ব্যৱস্থা। এই পদ্ধতিক দুটা ভাগত বিভক্ত কৰা হয়, আমি সংবিধানক Formulative আৰু Unformulative। ইয়াৰ প্ৰথম বিভাগ জৰিয়তে নিৰ্দিষ্ট সংখ্যক ভোটাৰে আইনৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰি আইন সভাত সেই খচৰা আলোচনা কৰিবলৈ দাবী কৰিব পাৰে। ফলত চৰকাৰে খচৰাৰ ওপৰত জনমত গ্ৰহণ কৰি সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে। দ্বিতীয় বিভাগ জৰিয়তে নিৰ্দিষ্ট সংখ্যক ভোটাৰে নিৰ্দিষ্ট বিষয়ত আইন ৰচনা কৰিবলৈ দাবী উত্থাপন কৰিব পাৰে। ফলত চৰকাৰে তাৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰি বিধান সভাত উত্থাপন কৰে।

(৪) পুনঃ আহ্বান (Recall):- প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰৰ আন এক বিশেষ পদ্ধতি হ'ল পুনঃ আহ্বান। সাধাৰণতে গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাত প্ৰতিনিধি সকলক কিছু নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰা হয়। নিৰ্বাচনৰ আগতে প্ৰাৰ্থী সকলে ইয়াৰ তথা বিভিন্ন বিষয়ে নাগৰিক সকলক বিভিন্ন বিষয়ৰ আশ্বাস দিয়ে। কিন্তু ক্ষেত্ৰত সেই আশ্বাস বিলাক বাস্তৱত প্ৰকাশিত নকৰে; তেনে অৱস্থাত নিৰ্দিষ্ট সংখ্যক ভোটাৰে আবেদনৰ জৰিয়তে তেনে সদস্যক পদচ্যুত কৰা অৰ্থাৎ যদি তেওঁৰ ঠাইত আন সদস্য নিৰ্বাচিত কৰিব ~~পাৰে~~ পাৰে পুনঃ আহ্বান কৰা হয় মাত্ৰ আৰু এই ব্যৱস্থাপনা যদি প্ৰতিনিধি সকলে সদস্য জনসাধাৰণৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি কাৰ্য নিৰ্বাহ কৰে।

প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰিক ব্যৱস্থাৰ আন এক অন্যতম মাধ্যম। যিয়ে
এই মাধ্যমৰ জৰিয়তে কোনোবা কোনোবা গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰাজনৈতিক
বিষয়ত ৰেফাৰেণ্ডাম বা গণভোট প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা বিলাক
সমাধান কৰা হয়। উদাহৰণস্বৰূপে ইংলণ্ডে ইয়োৰোপীয়
যুক্তিসংঘৰ পৰিবৰ্তে ইউৰোপীয় ৰাজনৈতিক সংঘটনৰ
পৰিবৰ্তনৰ বিষয়ত ৰেফাৰেণ্ডাম অনুষ্ঠিত গণভোট লোৱাৰ
সহায়ত দেশ ইয়োৰোপ বিচ্ছেদ কৰিছে। ভাৰতবৰ্ষৰ স্বাধীনতাৰ
বিষয়ত গণভোট লোৱা হোৱা নাই আনহাতে ৰাজ্য পুনৰ্গঠনৰ
লাগি আন্ধ্ৰ প্ৰদেশত গণভোট লোৱা হৈছিল।

সমালোচনা :-

Ques:- Explain the merits and demerits of Direct legislation.

প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়নৰ ব্যৱস্থাৰ গুণাগুণ ব্যাখ্যা কৰা।

Ans:- দুই প্ৰকাৰে প্ৰত্যক্ষ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলন আছে। এই ব্যৱস্থাৰ অধীনত নাগৰিক সকলে বিধি-প্ৰণয়নৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰত্যক্ষ ভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। এই ব্যৱস্থাপনাৰ লক্ষ্য কৰিলে দুয়োৰ কিছুমান দোষ-গুণ পৰিলক্ষিত হয়। সেই দোষ গুণ বিলাক তলত উল্লেখ কৰা হবলৈ বৰ্ণনা কৰিব পাৰি—

গুণ সমূহ :-

(১) ৰাজনৈতিক শিক্ষা লাভ :- প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাৰ মাধ্যমত জনসাধাৰণে ৰাজনৈতিক শিক্ষা লাভ কৰে। কিয়নো এই ব্যৱস্থাত বিধান সভাৰ সদস্য আৰু প্ৰশাসনীয় বিষয়াসকলক নিৰ্বাচনৰ বেলিকা ব্যক্তিহে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। ৰাজনৈতিক শিক্ষা লাভৰ ফলত ব্যক্তিক সম্পন্ন নেতাৰ লগত জনসাধাৰণে আগুৱান লোৱাৰ সোৱাৰে।

(২) জনসাধাৰণ সাৰ্বভৌম ক্ষমতাৰ অধিকাৰী :- গণতান্ত্ৰিক শাসন ব্যৱস্থাত জনসাধাৰণেই যে সাৰ্বভৌম ক্ষমতাৰ অধিকাৰী প্ৰত্যক্ষ বিধি-প্ৰণয়নৰ ব্যৱস্থাই তাৰ প্ৰমাণ কৰে। এই ব্যৱস্থাপনাত বিধান মণ্ডলে ৰচনা কৰা বিধি বিধানৰ ওপৰত নাগৰিক সকলে মতামত অনুমোদন জনাব পাৰে। নতুবা নতুন আইন হব নোৱাৰে।

(৩) নাগৰিকৰ দেশ প্ৰেম বৃদ্ধি কৰাত সহায় :- প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাই নাগৰিক সকলৰ দায়িত্ববোধ বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে নাগৰিক সকলক দেশপ্ৰেমী কৰি তোলাত সহায় কৰে। লগতে জনসাধাৰণৰ সমাজৰ হিতৈষী ৰচনা কৰা আইনত প্ৰতি নাগৰিক সকলে অধিক আস্থা প্ৰকাশ কৰে।

ব্যৱস্থাই নাগৰিক সকলৰ সমূহীয়া স্বাৰ্থ ৰক্ষাত [illegible] এই ব্যৱস্থাপনাত্মক বিধি প্ৰণয়ণত দলীয় স্বাৰ্থ বা ব্যক্তিগত স্বাৰ্থক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া হয়। ফলিয়নে এই ব্যৱস্থাত বিধি প্ৰণয়নত শেষ সিদ্ধান্ত নাগৰিকৰ হাতত ন্যস্ত থাকে।

(৫) নিৰ্বাচিত প্ৰতিনিধি আৰু নাগৰিকৰ মাজত ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক ৰক্ষা :- প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাই নিৰ্বাচিত প্ৰতিনিধি আৰু নাগৰিকৰ মাজত ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰাত সহায় কৰে। প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাত চৰকাৰে জনসাধাৰণৰ ইচ্ছা-অনিচ্ছাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি কাম কৰিবলগা হয়।

~~(৬) প্ৰতিনিধি সকলক নিয়ন্ত্ৰণ :- প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাৰ জৰিয়তে~~ (৭) বিপ্লৱৰ আশংকা হ্ৰাস কৰা।

দোষ-পক্ষ :-

(১) অমনোযোগী বিধায়কমণ্ডল :- বিধি প্ৰণয়নৰ শেষ সিদ্ধান্ত নাগৰিকসকলৰ হাতত থকাৰ বাবে বিধায়কমণ্ডলৰ সদস্যসকলে বিধি-বিধান ৰচনাৰ বিষয়ত মনোযোগ নিদিব পাৰে। সাধাৰণতে এই ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলন থকা দেশত বিধায়কমণ্ডলৰ গুৰুত্ব কমি যায়।

(২) ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক প্ৰগতিত বাধা :- প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলন থকা দেশত ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক প্ৰগতিত বাধা হোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে। ফলিয়নে জনসাধাৰণৰ ৰাজনৈতিক কামৰ প্ৰতি পিছমানেই হেতন নাথাকে, কাৰণ বিষয়ৰ ওপৰত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰাৰ সামৰ্থ তেওঁলোকৰ নাথাকে। অৰ্থাৎ নাগৰিক সকলে সকলো বিষয়তে দূৰদৰ্শী হোৱা সম্ভৱ নহয়।

(৩) বৈধানিক সংশোধনৰ অভাৱ :- প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাত কোনো বিধায়কৰ সংশোধনৰ সম্ভাৱনা নাথাকে। কাৰণ জনসাধাৰণৰ অনুমোদনৰ কাৰণে বিধায়ক দাখিল কৰা হয়। তেওঁলোকে ইয়াক অনুমোদনো কৰিব পাৰে নতুবা প্ৰত্যাখ্যান কৰিব পাৰে। আৰু এনে বৈধানিক সংশোধন কৰি গ্ৰহণ কৰাৰ নিয়ম নাই।

(৪) বিধান মণ্ডলৰ মানদণ্ডক নিম্নগামী কৰা :- প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাত বিধায়কসকল সাধাৰণ উপদেষ্টাত পৰিণত হয়। এই ব্যৱস্থাত বিধান মণ্ডলে কেৱল বিধায়কৰ যোগেদি প্ৰস্তুত কৰিব পাৰে বাৰ ব্যক্তিত্বসম্পন্ন লোকে বিধানমণ্ডলৰ সদস্য হব নিবিচাৰে। সাৰ বাৰ এনে ব্যৱস্থাই বিধান মণ্ডলক নিম্নগামী কৰে।

(৫) কমসংখ্যক ব্যক্তিৰ অংশগ্ৰহণ :- প্ৰত্যক্ষ বিধি প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাত ভোটাৰসকলৰ অধিকাংশই এই প্ৰক্ৰিয়াত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ ইচ্ছুক নথাকে। সেয়েহে সুবিধাবাদী কমসংখ্যক ব্যক্তিয়ে কেতিয়াবা বেকাৰী বিধি-বিধান অহণ হোৱাত প্ৰতিবন্ধকতাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

(৬) বিধায়কৰ ওপৰত সুস্পষ্ট আলোচনাৰ অভাৱ (৪) দলীয়কৰণৰ অসুবিধা।

সামৰণি:- সামৰণিত আমি কব পাৰো যে প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ প্ৰণালীৰ ব্যৱস্থাত নাগৰিক সকলে দেশৰ নীতিৰ বিষয়ে নিজৰ মতামত প্ৰকাশ কৰি থাকে। ফলত গণতন্ত্ৰ সফল হয়। কিন্তু এই ব্যৱস্থাত কিছুমান অসুবিধা থকা দেখা যায়। এই ব্যৱস্থাত দেশৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি ব্যাহত হোৱা দেখা যায়। এই ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে ওপৰত সবিশেষ আলোচনা কৰিলোঁ। আমি আশা কৰো যে ভৱিষ্যতে এই ব্যৱস্থাৰ উন্নতি কৰি জনসাধাৰণে আশা আকাঙ্ক্ষা পূৰণ কৰাত সমৰ্থ হয়।

Ques- Why is Direct Democracy is successful in Switzerland? Discuss.

(সুইজাৰলেণ্ডত কিয় প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ কাৰ্যকৰী হয় আলোচনা কৰা)

Ans- প্ৰত্যক্ষ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থা সুইজাৰলেণ্ডৰ এক উত্তম ধৰণৰ ব্যৱস্থা। এই ব্যৱস্থাৰ কিছুমান অসুবিধা পৰিলক্ষিত হয় যদিও এই ব্যৱস্থা সুইজাৰলেণ্ডত কৃতকাৰ্য হোৱা দেখা যায়। এই কৃতকাৰ্যতাৰ অন্তৰালত কিছুমান কাৰণ লুকাই থকা পৰিলক্ষিত হয়। সেই কাৰণ সমূহ তলত দিয়া ধৰণে আলোচনা কৰিব পাৰি —

(1) স্বশাসনৰ প্ৰতি জনসাধাৰণৰ আগ্ৰহ:- স্বশাসনৰ প্ৰতি জনসাধাৰণৰ আগ্ৰহ লগতে তেওঁলোকৰ স্বদেশ প্ৰেম তথা ইৰ্ষাৰী কামৰ প্ৰতি অসন্তুষ্টে সুইজাৰলেণ্ডত প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ কৃত কাৰ্য কৰিছে। ইয়াৰ উপৰিও নাগৰিক সকলে সদায় প্ৰতি নিৰ্বাচনতে ৰাজনৈতিক ধাৰণা প্ৰকাশ কৰাতকৈ প্ৰত্যক্ষ ভাৱে তেনে ধাৰণা প্ৰকাশ কৰাৰ পক্ষপাতী।

(2) অনুকূল ৰাজনৈতিক পৰিবেশ:- সুইজাৰলেণ্ডত ৰাজনৈতিক পৰিবেশ প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰৰ বাবে অনুকূল হোৱাৰ ফলতো এই দেশত প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ কৃতকাৰ্য হৈছে। কাৰণ সুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাজনৈতিক বাতাবৰণ আৰু এই দেশৰ নাগৰিক সকলৰ মানসিকতাৰ লগত প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ আৱ খাই পৰিছে। সেয়েহে এই দেশত প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ কৃতকাৰ্য হৈছে।

(3) স্বাধীন মনোবৃত্তি ও ৰাজনৈতিক চেতনা :- সুইজাৰলেণ্ডৰ নাগৰিক সকলৰ স্বাধীন মনোবৃত্তিৰ ফলতো এই দেশত প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ কৃতকাৰ্য হব পাৰিছে। কিয়নো এই দেশৰ লোকে সকলে নিজৰ বিচাৰ-বুদ্ধি প্ৰয়োগ কৰি ভোট দান কৰিব পাৰে। তাৰ উপৰিও নিৰ্বাচন মণ্ডলে ৰচনা কৰা নীতিকথা তেওঁলোকে অতি সচেতনতাৰে তেওঁলোকৰ মতামত ব্যক্ত কৰে (সেয়েহে নাগৰিক সকলৰ মনে ৰাজনৈতিক চেতনাই প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰক শক্তিশালী কৰাত সহায় কৰিছে।)

(4) উপযুক্ত শিক্ষা আৰু চিন্তাশক্তি:- উপযুক্ত শিক্ষা আৰু চিন্তাশক্তিয়ে সুইজাৰলেণ্ডত প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ কৃতকাৰ্য হোৱাত সহায় কৰিছে। এই দেশৰ নাগৰিক সকল শিক্ষিত হোৱাৰ ফলতে তেওঁলোকে সহজতে প্ৰতাৰিত নহয়। সেয়েহে দেশৰ সকলে এই স্বাধীন চিন্তাধাৰা প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰক কৃতকাৰ্য হোৱাত সমৰ্থ পৰিমাণে সহায়ক হৈছে।

(5) ব্যয়শীল খৰচ:- ছুইজাৰলেণ্ডৰ লোক সকলে ব্যয়শীল স্বভাৱৰ অধিকাংশ গণতন্ত্ৰ কৃত কাৰ্য দেখিবলৈ বৰ ভাল পায়। ইয়াৰ বাবে এই দেশৰ লোক সকলে আনৰ বাবে কোনো কাম নকৰে। আৰু ইয়াৰ কাৰণে সুবিধাৰ অভাৱ কাৰণে।

(6) গণতান্ত্ৰিক পৰম্পৰা:- ছুইজাৰলেণ্ডৰ প্ৰত্যক্ষ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থা এটি উমাৰ পৰম্পৰা। এই দেশত অতীতৰ পৰা মেনেধে প্ৰত্যক্ষতন্ত্ৰিক ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলন হৈ আহিছে, যিটো জেনেদৰে প্ৰত্যক্ষ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাত এই দেশৰ নাগৰিকৰ এটি ৰাজনৈতিক সংস্কৃতি হৈ পৰিছে আৰু এই দেশত প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰই কৃত কাৰ্যক সাৰ্থক কৰিছে।

(7) ৰাজনৈতিক দলৰ সমৰ্থন:- ছুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাজনৈতিক দল বিলাকে প্ৰত্যক্ষ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাক সমৰ্থন কৰি আৰু আৰও হৈ কৃত কাৰ্যতা সাৰ্থক কৰিবলৈ সহায়ক হৈছে। এই ৰাজনৈতিক দল বিলাকে প্ৰত্যক্ষ বিচাৰ প্ৰায়শঃ কাৰ্যকলিদ, বিচাৰ বণ্টন আৰু ন্যায় পালিকাৰ সৰ্বোচ্চ সমৰ্থন কৰে। তেওঁলোকে নিজৰ দেশৰ প্ৰচলন থকা এই ব্যৱস্থাপনাৰ ত্ৰুটি হৈছে যদিও বিচাৰ নাই।

সামৰণি:- সামৰণিত আমি কব পাৰোঁ যে ছুইজাৰলেণ্ডৰ প্ৰত্যক্ষ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থা এটি সু-প্ৰতিষ্ঠিত গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থা। এই ব্যৱস্থাটো ছুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাজনৈতিক জীৱনত খুব খাপ খাই আহিছে। ইয়াৰ অন্তৰালত আমি ছুইজাৰলেণ্ডৰ উমাৰ পৰম্পৰা, ৰাজনৈতিক দলবিলাকৰ সমৰ্থন, উপযুক্ত শিক্ষা আৰু চেতনা; ব্যয়শীল খৰচ, শক্তিশালী গণমাধ্যম আদি কাৰণ সমূহ বিশেষ কৰি সহায় সহযোগীৰ আগবঢ়াইছে। ইয়াৰ লগতে,

১৮৪৮ চনৰ সংবিধান আৰম্ভ হোৱা সময়তে পৰা ছুইজাৰলেণ্ডত ৰাজনৈতিক দল আৰম্ভ হৈছিল। এই ৰাজনৈতিক দলবোৰত ব্যক্তিবাদী নীতি, নৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক স্বাধীনতা, প্ৰজাতন্ত্ৰৰ প্ৰতি সমৰ্থন আদি প্ৰাধান্যতা হোৱা দেখা যায়। তাৰ বাবে ছুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাজনৈতিক দলক বিশ্লেষণ কৰিলে ইয়াৰ বিদ্যমান মূল বৈশিষ্ট্য পৰিলক্ষিত হয়। সেই বৈশিষ্ট্যবোৰ তলত দিয়া ধৰণে আলোচনা কৰিব পাৰি —

১। কেইটা দলীয় দল গঠন :- ~~বিশ্বৰ আন আন~~ ভাৰতবৰ্ষ, যুক্তৰাজ্য, আমেৰিকা আদিৰ দৰে ছুইজাৰলেণ্ডত কেন্দ্ৰীয় দলীয় ৰাজনৈতিক দল গঠন কৰা নহয়। এই দেশত দলসমূহ কেইটাকৈ কেন্দ্ৰকাৰী গঢ়লৈ উঠে আৰু শেষত বিবৰ্তন কেইটাৰ দল বোৰ লগ লাগি এটা কেন্দ্ৰীয় দলৰ সৃষ্টি কৰে। কাৰণ এই দেশত কেইটাদলীয়তে নিৰ্বাচন অনুষ্ঠিত হয়।

(২) দলীয় শৃংখলাৰ অভাৱ :- ছুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাজনৈতিক দলসমূহ সাংগঠনিক দিশত দুৰ্বল। বিশ্বৰ আন আন দেশৰ দৰে ইয়াত কেন্দ্ৰীয় দলীয় দল গঠিত নোহোৱাৰ বাবে ইয়াত কেন্দ্ৰীয় দলীয় নিৰ্দেশ কাৰ্যকৰী নহয়। ইয়াৰ ফলত স্থানীয় পৰ্যায়ত একেটা দলে বেলেগ বেলেগ সৃষ্টি কৰি প্ৰাৰ্থী গ্ৰহণ কৰা পৰিলক্ষিত হোৱাৰ লগতে এই দেশৰ ৰাজনৈতিক দলসমূহত দলীয় শৃংখলাৰ অভাৱ ঘটে।

(৩) দলীয় নেতৃত্বৰ অভাৱ :- দলীয় নেতৃত্বৰ অভাৱ হল ছুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাজনৈতিক দলৰ আন এক উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য। ছুইজাৰলেণ্ডত দলীয় মন্ত্ৰী সভা গঠিত নোহোৱাৰ বাবে দলীয় নেতৃত্বৰ অভাৱ নঘটে। ইয়াৰ উপৰিও ছুইজাৰলেণ্ডত দলৰ কোনো সদস্যই মন্ত্ৰী সভাত স্থান পালেও, তেনে সদস্যই দলীয় নীতি আৰু আদৰ্শৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব ~~দিব নোৱাৰে~~ ~~একে আদৰ্শত সকলো দলেই একে আদৰ্শত কাম কৰে~~ নিদিয়ে।

(৪) দল সমূহৰ মাজত আদৰ্শগত মিল :- ছুইজাৰলেণ্ডত জাতি, ধৰ্ম, ভাষা আদিৰ ভিত্তিত ৰাজনৈতিক দল সৃষ্টি হোৱা দেখা যায় যদিও এই দল বিলাকে ~~একে আদৰ্শত কাম কৰে~~। বিশেষকৈ ছুইজাৰলেণ্ডৰ দেশৰ স্বাধীনতা, নিৰপেক্ষতা আৰু কানিষ্ঠ, সাৰ্বভৌম, ৰাষ্ট্ৰীয় অখণ্ডতা ৰক্ষা আদিৰ বিষয়ত একতা আছে। সেয়েহে এনে বিষয়ত অৱলম্বন কৰা পদ্ধতি সম্পৰ্কত এতিয়ালৈকে একমত নহব পাৰে।

(৫) দল বিলাকৰ মাজত বিষ্ণু মনোভাৱ নাই :- ছুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাজনৈতিক দল বিলাকৰ মাজত ভেদ প্ৰাধান্য

ইয়াত নিৰ্দেশক কোনো নাই। ইয়াৰ বা পৰোক্ষভাৱে ৰাজনৈতিক দল বিলাকে আগত বিভিন্ন মনোভাৱৰ প্ৰকাৰ নথাকে।

(৫) দলীয় মন্ত্ৰিসভা চৰকাৰ গঠিত নহয়:- ছুইজাৰলেণ্ডত দলীয় মন্ত্ৰিসভা চৰকাৰ গঠন কৰাৰ নিয়ম নাই। ইয়াত বিভিন্ন প্ৰধান ৰাজনৈতিক দলৰ সদস্যক সকলক লৈ মন্ত্ৰী সভা গঠন কৰা হয়। যাৰ বাবে ইয়াত দলৰ স্বাৰ্থতকৈ কোনো সদস্যই কাম নকৰি সকলো দলৰেই কাম কৰে।

(৬) বিৰোধী দলৰ অভাৱ:- ছুইজাৰলেণ্ডত বহু দলীয় পদ্ধতি অৱলম্বন কৰা হয় যদিও ইয়াত বিভিন্ন দলৰ সদস্যৰ সংমিশ্ৰণেৰে মন্ত্ৰী সভা গঠন কৰা হয়। যাৰ বাবে ইয়াত বিৰোধী দলৰ নাথাকে। তাৰোপৰি বিৰোধী দলৰ সমালোচনাই ইয়াত চৰকাৰৰ পতন ঘটাব নোৱাৰে।

সামৰণি:- সামৰণিত আমি কব পাৰো যে ছুইজাৰলেণ্ডত ১৮৪৮ চনৰ পৰা ৰাজনৈতিক দলে ব্যক্তিবাদী নীতি, নৈতিক স্বাধীনতা আদি স্বাধীনতা, প্ৰজাতন্ত্ৰৰ প্ৰতি সমৰ্থন আদি আদৰ্শৰে আদৰ্শিত হোৱাৰ বাবে মূলতে দলীয় মতাদৰ্শ কোনো বিশেষ প্ৰভাৱ পেলোৱা পৰিলক্ষিত নহয়। ইয়াৰ ৰাজনৈতিক দলক লক্ষ্য কৰিলে ইয়াত দলীয় সংঘলাভ অভাৱ, নেতৃত্ব অভাৱ, বিৰোধী দলৰ অভাৱ আদি পৰিলক্ষিত হোৱাৰ উপৰিও ইয়াত ৰাজনৈতিক দল বিলাক কেৱল মতাদৰ্শগত হয়। ইয়াৰ ৰাজনৈতিক দল বিলাকে জাতি, ধৰ্ম, ভাষাৰ ভিত্তিত গঠিত হোৱা সকলো বিলাক ৰাজনৈতিক দল সমিলমিলাকৈ চৰকাৰ গঠন কৰি দেশখনত প্ৰগতিত বিশেষ ভাৱে সহায় সহযোগীৰ অংশগ্ৰহণ কৰি থাকে।

দলেৰে বহুদলীয় প্ৰথা বিদ্যমান যদিও চৰকাৰ গঠনত দলীয় প্ৰভাৱ দেখা নাযায়। ইয়াত বিভিন্ন দলৰ সংমিশ্ৰণতাৰে চৰকাৰ তথা মন্ত্ৰীসভা গঠিত হয়। সেয়েহে ছুইজাৰলেণ্ডৰ ৰাজনৈতিক দলৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে তলত পৃথক বিচাৰে আলোচনা কৰিব পাৰি —

(১) চৰকাৰ গঠনত ভূমিকা :- গণতন্ত্ৰিক চৰকাৰ বুলিলে ৰাজনৈতিক দলৰ শাসন আৰু চৰকাৰ ব্যৱস্থাক বুজায়। কিন্তু ছুইজাৰলেণ্ডত বিষয়ত অন্য আন ৰাষ্ট্ৰৰ দৰে নিৰ্বাচনত সংখ্যাগৰিষ্ঠতা পোৱা দলে চৰকাৰ গঠন নকৰে। ইয়াত সকলো বিলাক প্ৰধান ৰাজনৈতিক দলৰ সদস্যৰে চৰকাৰ ~~তথা মন্ত্ৰীসভা~~ গঠিত হয়। যাৰ কাৰণে ইয়াত পূৰ্ণ সংসদীয় চৰকাৰৰ প্ৰচলন নাই।

(২) মন্ত্ৰীসভা গঠনত ভূমিকা :- ছুইজাৰলেণ্ডৰ মন্ত্ৰীসভা গঠনত কোনো একক নিৰ্দিষ্ট দলৰ সদস্যৰ মতামত পৰা নিয়োগ কৰা নহয়। বিভিন্ন দলৰ সদস্য সকলৰ মিশ্ৰণৰে ইয়াত সংযুক্ত মন্ত্ৰীসভা গঠন কৰে। এই মন্ত্ৰীসভাই দলীয় স্বাৰ্থতে কোনো কাম নকৰে। এই মন্ত্ৰীসভাৰ ~~সদস্য~~ সদস্য সকলে কাৰ্যকাল সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ আগতে ~~তেওঁ~~ পদত্যাগ পদচ্যুত কৰিব নোৱাৰি। (~~সৰকাৰে ৰাজনৈতিক দল সমূহে দেশৰ শাসনৰ বিষয়ত সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰে।~~)

(৩) বৰ্ষী-বৰীয়ান ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত ভূমিকা :- বৰ্ষী-বৰীয়ান ৰচনাৰ বিষয়ত ৰাজনৈতিক দল বিলাকে বিশেষ ভূমিকা পালন কৰা দেখা নাযায়। কিয়নো ছুইজাৰলেণ্ডত গুৰুত্বপূৰ্ণ বিচাৰকৰ ওপৰত জনমত লোৱাৰ ব্যৱস্থা আছে। সেয়েহে ৰাজনৈতিক দল বিলাকে যদিও বৰ্ষী-বৰীয়ান ৰচনা কৰে তথাপিও ইয়াত শেষ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ ইয়াৰ নাগৰিক সকলেহে লয়।

(৪) চৰকাৰী কৰ্মচাৰী নিয়োগত ভূমিকা :- আমেৰিকাত পদপুৰুষাৰৰ জৰিয়তে ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে নিজৰ বিচাৰ বুদ্ধিৰে বিভিন্ন কৰ্মচাৰীক নিয়োগ কৰিব পাৰে। তেনদৰে ভাৰতত

কৰা দেখা যায়। কিন্তু দুই কাৰ লেওত দুই কৰ্মচাৰী সকলক বিশেষ কৰা নহয়। ইয়াত দেশতাৰ বিভাগত বেলেগী কৰ্মচাৰীক নিয়োগ কৰা দেখা যায়।

(৫) দলীয় স্বাৰ্থত লেওত ভূমিকা:- দুই হাজাৰ লেওৰ ৰাজনৈতিক দলীয় ব্যৱস্থাত দলীয় স্বাৰ্থত কাৰ কোনো দলে কাম নকৰে। সকলো দল মোৰ প্ৰবীণ দলৰ সদস্য সকলৰ অৱিয়তে যিহেতু চৰকাৰ গঠন হয় সেয়েহে ইয়াত ৰাজনৈতিক দল বিলাকে দলীয় স্বাৰ্থত আওকাণ কৰি জাতীয় স্বাৰ্থত উপৰত অধিক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰে।

সামৰণি:- সামৰণিত আমি কব পাৰো যে দুই হাজাৰ লেওত ৰাজনৈতিক দল বিলাকে এক বিশেষ ভূমিকা পালন কৰে যদিও কোনো এটা ৰাজনৈতিক দলে দলীয় স্বাৰ্থত কাম নকৰে। ইয়াত সকলো দলৰ সদস্যই প্ৰথমে জাতীয় স্বাৰ্থত হাতে এক বিশেষ ভূমিকা পালন কৰি দেশখনত সাংস্কৃতিক হিসাবে উন্নয়ন সাধন কৰাতহে ভূমিকা পালন কৰিবলৈ ~~পাৰিলে~~ ~~মিত হয়~~ বুলি কব পাৰি।

Ques:- Write a short note on Interest Group in Switzerland.

Ans:- দুই হাজাৰ লেওত স্বাৰ্থান্বেষী গোট এক বিশেষ ভূমিকা পালন কৰে। ইয়াৰ প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰ আৰু ৰাজনৈতিক দল সমূহৰ দুৰ্বল স্থিতিয়ে দেশখনৰ ৰাজনীতি, আইন প্ৰণয়ন, তথা সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াত এই স্বাৰ্থান্বেষী গোট সমূহে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান দখল কৰিছে। প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰৰ সীমা মেনে গণউদ্যোগ, গণগোট আদিৰ জৰিয়তে এই গোট সমূহে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা দেখা যায়। ইয়াৰ উপৰিও প্ৰয়োজন সাপেক্ষে দুই হাজাৰ লেওৰ সংসদত এই গোট বিলাকৰ লগত ~~প্ৰত্যক্ষ ভাৱে~~ আনুষ্ঠানিক ভাৱে আলোচনা কৰা পাৰিলক্ষিত হয়। ~~যদিও এই দেশত~~ ~~কাম~~ সেয়েহে এই দেশৰ স্বাৰ্থান্বেষী গোট সম্পৰ্কে তলত দিয়া বিবৰণ আলোচনা কৰিব পাৰি।

(১) চৰকাৰী ~~গোটৰ~~ কৰ্মচাৰীৰ অৱহেলাত স্বাৰ্থান্বেষী গোটৰ অগ্ৰগতি:- যেনে কেন্টনীৰ গঠন, দুগ্ধ সদনৰ সাংসদ্য বৈঠক, Deputy সকলৰ অতিৰিক্ত কম পাৰিশ্ৰমিক, আইনজ্ঞ সকলৰ বিনা পাৰিশ্ৰমিক আদিয়ে কৰ্মচাৰী সকলক অৱহেলিত কৰে। যাৰ ফলস্বৰূপে উক্ত স্থান বিলাকত বিভিন্ন দিশৰ যেনে ব্যৱসায়ী, শিল্প প্ৰতিষ্ঠানৰ কৰ্মকৰ্তা সকল, শিল্প উদ্যোগৰ উচ্চ পদস্থ বিজ্ঞা সকল আদিয়ে স্বাৰ্থান্বেষী গোট হিচাপে অগ্ৰসৰ হৈ কাৰ্য সম্পাদন কৰি যায়।

(২) স্বাৰ্থান্বেষী গোটক সংসদৰ গণভোটত গুৰুত্ব প্ৰদান:

সংসদৰ গণভোটৰ সময়ত এই স্বাৰ্থান্বেষী গোট বিলাক সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰা পৰিলক্ষিত হয়। স্বাৰ্থান্বেষী গোটৰ বিভিন্ন বিভাগৰ কাৰ্যাৱলী সমূহে চৰকাৰ ব্যৱস্থাক পৰিচালিত কৰাত সহায় কৰে। আনকি সংসদত আইন পাছ কৰাৰ লৈ যদি কোনো বিলক আলোচনা কৰাৰ লৈ এই গোট বোৰে গণপৰিষদৰ প্ৰতিটো সদস্য।

(৩) আইনক নাকচ কৰাত স্বাৰ্থান্বেষী গোটৰ ভূমিকা:- দুই জাৰ লেওত আইনক জু নাগৰিক সকলে তেওঁলোকৰ সম্মুখত আনা আইনক নাকচ কৰিব পাৰে। দৰচলাত এই আইনবোৰ ~~নাকচ কৰাৰ~~ যি গণউদ্যোগৰ জৰিয়তে নাকচ কৰা হয়, সেই গণউদ্যোগৰ মূল গুৰিবিৰোত হল এই স্বাৰ্থান্বেষী গোট বিলাক। (ইয়াৰ লগতে এই কাৰ্য সমাধাৰ ফলত স্বাৰ্থান্বেষী গোট বিলাকৰ বিশেষ প্ৰচাৰ কাৰ্য সমাধা হয়।)

(৪) বিভিন্ন স্বাৰ্থান্বেষী গোটৰ দ্বাৰা ভূমিকা পালন:- বিভিন্ন স্বাৰ্থান্বেষী গোটৰ জৰিয়তে দুই জাৰ লেওত ভূমিকা পালন কৰা দেখা যায়। ইয়াত প্ৰধান চাৰিটা স্বাৰ্থান্বেষী গোট পৰিলক্ষিত হয়। যেনে - VORORT, The swiss peasants Union, The swiss Education of Trade union, The swiss association. ইয়াৰ উপৰিও দুই জাৰ লেওত আৰু বিদ্যমান স্বাৰ্থান্বেষী গোট আছে। আজিৰ প্ৰকৃত এই চাৰিটা গোটেই সুকীয়া ~~বিভিন্ন~~ বিভিন্ন মতলত প্ৰতিনিধিত্ব আগবঢ়াই সদস্য আইন প্ৰণয়নত লেওত তেওঁলোকৰ স্বাৰ্থ সুৰক্ষিত কৰিবলৈ প্ৰচেষ্টা লোৱা।

সামৰণি:- সামৰণিত উল্লেখ কৰ পাৰোঁ যে দুই জাৰ লেওৰ স্বাৰ্থান্বেষী গোটৰ বিলাকৰ বিৰোধে বহু সমালোচনা সমালোচনা কৰা পৰিলক্ষিত হলেও এই গোট বিলাকৰ সংখ্যা সাৰ্বিক সানুহ খাতা পৰিলক্ষিত হয়। - মুঠত কব পাৰি যে দুই জাৰ লেওত বিভিন্ন মতলৰ পৰা আগত কৰি দেশখনত ~~স্বাৰ্থ~~ সৰ্বোপৰি এই গোট বিলাকে এক বিশেষ ভূমিকা পালন কৰে। ~~কেৱল~~ তথাপি পৰিলক্ষিত কৰাত সহায় সহযোগ আগবঢ়ায়।